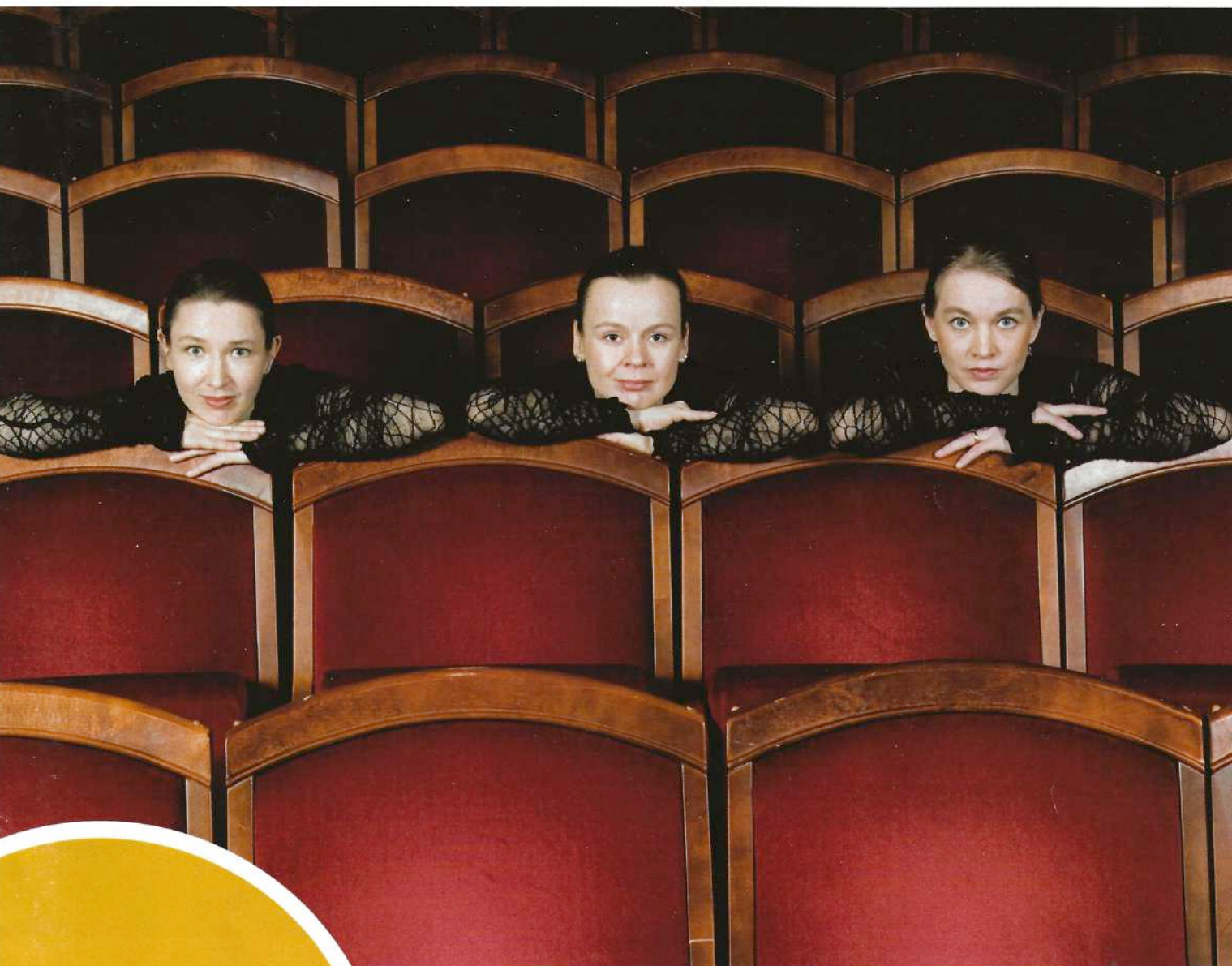

2/2007 Letra

Helsingin Flamencoyhdistyksen jäsenlehti

www.flamenco.fi

Jäsenmaksu 2007

Yhdistys päätti syyskokouksessaan 3.12.2006 pitää jäsenmaksut ennallaan: 21 euroa ja saman perheen tai samassa osoitteessa asuvalta jäseneltä 9 euroa. Kerran maksettava liittymismaksu on edelleen 10 euroa.

Lisäksi päätettiin, että yhdistyksen toimintaa voi tukea kannatusjäsenenä. Vuosimaksu on yksityisiltä henkilöiltä 50 euroa ja yhteisöiltä ja yrityksiltä 100 euroa. Kannatusjäsen saa Letran vuosikerran. Lisäksi hän voi ostaa 2 jäsenhintaista lippua yhdistyksen järjestämiin tilaisuuksiin. Yritys tai yhteisö saa halutessaan myös logonsa tai nimensä Letraan omalle kannatusjäsenpalstalle.

Helsingin Flamencoyhdistys ry on ottanut käyttöönsä uudet sähköpostiosoitteet:

Yhdistyksen yleissähköposti:
flamenco@flamenco.fi

Tiedotus ja nettisivut: **tiedotus@flamenco.fi**

Letra:
letra@flamenco.fi

Flamencomusiikkitoiminta:
musiikki@flamenco.fi

Muistathan ilmoittaa menotietosi hyvissä ajoin nettisivujen flamenco-kalenteriin sekä Letraan!

HALUAAKO YSTÄVÄSIKIN LIITTYÄ HELSINGIN FLAMENCOYHDISTYKSEEN?

Vuotuisen jäsenmaksunsa maksanut saa neljästi vuodessa ilmestyvän Letran ja 10–30 %:n alennuksen kaikista yhdistyksen järjestämistä tapahtumista. Vuosimaksu on 21 euroa, kerran maksettava liittymismaksu 10 euroa. Jäseneksi liittyminen: Maksa 31 euroa yhdistyksen tilille: Nordea 206518-21707. Ilmoita nimesi, osoitteesi ja puhelinnumerosi sekä mahdollinen sähköpostiosoitteesi viestikohdassa. Jos maksat käyttäen viitenumeroa 1012 tai maksun maksaa puolestasi joku muu, ilmoita yhteystietosi jäsenrekisterin hoitajalle sähköpostitse: anne.lamberg@metso.com tai tekstiviestinä ph. 040 51 12 763. Ilman yhteystietoja emme voi rekisteröidä Sinua jäseneksi emmekä lähettää jäsenlehteämme Letraa.

Lisätietoja:
taloudenhoitaja
Anne Lamberg-Laitinen,
p. 040 521 2763,
työ 020 483 5911,
anne.lamberg@metso.com

Sisällys

<i>Päätoimittajalta</i>	3
<i>Puheenjohtajalta</i>	3
<i>Peñaemännältä</i>	3
<i>Flamingo-nykyflamencofestivaali</i>	4
<i>Festival de Jerez</i>	10
<i>Rocio Molina: Almario</i>	13
<i>Granada</i>	14
<i>Bajo Cero</i>	16
<i>Flamencomuskari</i>	18
<i>Keskustelua</i>	19
<i>Historiaa: Flamenco, mustalaiset ja me</i>	22
<i>Kirja: Lorca, kirottu runoilija</i>	24
<i>Levy: Estrella Morente, Mujeres...</i>	25
<i>Levy: Miguel Poveda con Juan Carlos Romero, Tierra de Calma...</i>	25
<i>Levy: Miguel Poveda, Desglac</i>	25
<i>Flamencohameen ompeluohje</i>	26
<i>Noticias</i>	27
<i>Calendario</i>	28
<i>Top5</i>	30
<i>Yhdistyksen hallitus, salin vuokraushinnat ja ilmoitus-</i>	
<i>hinnat</i>	31

Angel Rojasin tanssikurssi
Flamingo-nykyflamencofestivaalilla,
kuva Tiia Ettala.

Letra Helsingin Flamencoyhdistys ry:n jäsenlehti

Päätoimittaja:
Tove Djupsjöbacka,
Välskärinkatu 1 b A 23,
00260 HELSINKI,
p. 040 731 4304,
tove.djupsjobacka@iki.fi

Taitto:
Tiia Ettala
tiia@ettala-palomeras.com

Tätä numeroa avustivat:
Erika Alajärvi
Arja Haapakorpi
Minna Jantunen

Tiina Junno
Maria Kause
Anne Leino
Juha Leino
Anja Loikala
Kaari Martin
Leena Mikkola
Samuli Työrinoja
Marianna Verdecia
Anette Åkerlund

Oikoluku ja kielenhuolto:
Johanna Komppa

Kuvaajat:
Auli Kaartinen, solea@jippii.fi,
Mervi Ahlroth, merviahlroth@kolumbus.fi
Kuvankäsittely:
Mervi Ahlroth
Tiia Ettala

Kansi:
Canela Aleksanterinteatterin tunnelmissa, vasemmalta Anna Palmio, Erika Alajärvi ja Annatuuli Saine, kuva Mervi Ahlroth.

Paino: Yliopistopaino

ISSN 1456 7938

Jos kirjoitat Letraan:
Toimita jutut tai juttuehdotukset sähköpostitse päätoimittaja Tove Djupsjöbackalle liitetiedostona RTF-muodossa. Älä laita juttuun ylimääräisiä muotoiluja (sisennyksiä, lihavoitteja, tavutuksia tms.) Lyhyet jutut voit kirjoittaa sähköpostiviestinä tai toimittaa postitse levykkeelle tai CD:lle tallennettuna.

Päätoimittajalta

Välillä aurinko tekee sisätyöläiselle tempun, esimerkiksi tänään: aurinko paistaa parhaimmillaan, taivas on sininen ja ihmiset ottavat aurinkoa puistossa. Miten siis voisi istua sisällä kirjoittamassa lehtiartikkeleita?

Letravuodella tuntuu olevan selvä rytmi. Ykkösnumerossa keskitytään koko tarmolla Helsingin Flamencofestivaaliin, kolmosnumerossa Tampereen Flamencoviikkoon ja muihin kesätapahtumiin. Muut numerot ovat riippuvaisia siitä, mitä tapahtumia sattuu olemaan ja mitä ihmiset suostuvat kirjoittamaan. Kiitos siis jälleen kaikille, jotka kantoivat kortensa kekoon tätä numeroa varten – mitä päätoimittaja tekisikään ilman teitä?

Juha ja Anne Leinon aloittama keskustelu jatkuu jälleen tässä numerossa uusin puheenvuoroin. Haluatko kenties olla mukana keskustelemassa tai synnyttää keskustelua jostain uudesta aiheesta? Lähetä kirjoituksesi meille, toivottavasti keskustelu jatkuu vilkkaana tulevissa numeroissa.

Nyt ulos aurinkoon, hyvää kesää kaikille
toivottaa

Tove Djupsjöbacka

Hallituksen kuulumiset

Hallituksen sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 29.5. Café Esplanadin viinibaarissa. Kokouksessa käytiin läpi vuoden 2006 toimintakertomus sekä tilinpäätös. Lisäksi valittiin uusi hallitus. Puheenjohtajana jatkaa Emilia Aho. Hallituksen jäseniksi valittiin Anne Lamberg-Laitinen, Anne Riikola, Aura Ettala, Auli Kaartinen, Sonja Vottonen ja Laura Viding. Varajäseniksi valittiin Annukka Salo, Samuli Työrinoja ja Sanna Lehtinen.

Helsingin Flamencoyhdistys ry:n kevätkuuhia vietettiin peñalla perjantaina 1.6. Esiintyjien joukossa nähtiin oppilasryhmiä mm. Keravan Tanssiopistosta, Tanssikoulu Baila Bailasta, Blue Flamencosta ja Helsingin Tanssiopistosta. Solisteina esiintyivät mm. Anni Hakala ja Arja Haapakorpi.

Peñaemännältä

Vihdoinkin synkän talven jälkeen tulee toivottavasti lämmin ja valoisa kesä. Jälleen kerran olemme päässeet ihailemaan talven aikana aherrettuja koreografioita eri tanssikoulujen näytöksissä. Lisäksi kesällä järjestetään useita erilaisia flamenco-tapahtumia ympäri Suomea. Harmitavasti, ainakin omalla kohdallani, niistä täytyy valita vain ne kaikkein kiinnostavimmat, sillä ajan puutteessa on mahdotonta päästä kaikkiin, vaikka sitä haluaisikin.

Kesän aikana peñakaan ei ole tyhjillään ja innokkaita treenaajia riittää. En voi kuitenkaan olla muistuttamatta, että vaikka tila on meillä vuokralla ja vaikka sillä on säännölliset siistijänsä, jokainen omalla käytöksellään edesauttaa tilan siisteyden ylläpitämistä. Huolehtiminen omista tavaroistaan samoin kuin omien jälkien siistimisestä ei ole kiellettyä, vaan pikemminkin toivottavaa. Ei ole reilua jättää sotkujaan muiden siivottavaksi tilamme ollessa ahkerassa käytössä. Kun tuo omia tavaroitaan säilytettäväksi, olisi hyvä huomioida muut viemällä ne ajoissa pois, kun niitä ei enää tarvita treenauksessa. Varastomme pursuaa jo nyt ylimääräistä tavaraa ja peñanhan pitäisi ennen kaikkea olla tanssitala eikä romuvarasto. Muistakaahan huolehtia omista jäljistänne peñalla!

Lämmintä kesää toivottaen
Sonja Vottonen

Flamingo herätti keskustelua

Kaari Martin teoksessa Kaksi unta yhdessä, kuva Nauska

Mikä ihmeen nykyflamenco? Mikä ihmeen flamingo? Monet reagoivat yllättyneinä, kun kuulivat Helsingin uudesta flamencofestivaalilokasta ja sen hullunkurisesta nimestä.

Flamingo-festivaali näki päivänvalon huhtikuun alussa pääsiäisviikolla. Lopputulos oli festivaali täynnä rohkeita flamencoesityksiä, mutta ennen kaikkea viikosta jäivät mieleen lukuisat mielenkiintoiset keskustelut, niin virallisissa kuin epävirallisissa tilaisuuksissa.

Se, että käytetään termiä nykyflamenco, on jo itsessään keskustelun aihe. Ruotsi ehti järjestää oman nykyflamencofestivaalinsa jo tammiukuussa, ja siellä käytettiin ruotsinkielistä termiä nyflamenco (ks. Anette Åkerlundin artikkeli Letrassa 1/07). Espanjassa sen sijaan termiä harvemmin näkee. Musiikin puolella esimerkiksi flamenco nuevo -termiä on viljelty jonkin verran artisteista

kuten Ketama tai Pata Negra. Pääsääntöisesti on kuitenkin pysytty flamenco-termin käytössä. Enrique Morente on toki flamencolaulaja, vaikka hänen musiikkinsa on jo melko kaukana perinteisestä flamencosta. Sama koskee tanssijoita, jo Mario Maya aikanaan kulki melko kauas perinteisestä.

Kun tuodaan esille flamenco-taiteessa tapahtuneita suuria muutoksia, on nykyflamenco tietysti tervetullut termi niitä kuvaamaan. Toisaalta nyky-alukkeen käyttö on aina ongelmallista. Jos tänä päivänä tehtyä taidetta kuvataan termillä nykyflamenco, mitä käytetään kahdenkymmenen vuoden päästä? Tekikö Mario Maya aikanaan nykyflamenco? Keskustelun aiheita riittää, ja keskustelua viljeltiinkin ahkerasti festivaaliviikon aikana.

Karamellista pahoinvointiin

Festivaalin avajaispäivänä oli tarjolla

espanjalaisten koreografien tuotoksia. Tanssiryhmä Canelan tilausteos-sarjaa on kommentoitu tämän lehden sivuilla aikaisemminkin. Kyseessä on edelleen raikas tuulahdus espanjalaista flamenconäkemyksestä, ja teokset ovat kypsyneet hienosti vuosien varrella. Israel Galvánin hullunkurinen 4 Jinetes jaksaa aina ihastuttaa, ja Rafaela Carrascon Solassa tanssijat pääsevät näyttämään lyysisempää puoltaan. Andrés Marínin Abstracción, jonka itse näin nyt ensimmäistä kertaa, painelee mentaalisesti hiukan samassa sarjassa kuin Israel Galván, mutta on tunnelmaltaan vakavampi ja sisäänpäin kääntyneempi. Belén Mayan A flor de piel sen sijaan tuntuu hiukan ongelmalliselta. Kun Canelan tanssijoiden taidot sopivat erinomaisesti varsinkin Marínin ja Galvánin teoksiin, tässä tarvittaisiin myös perinteisempää flamencotanssin suloa. Etenkin kuin suurin osa tanssiosuuksista tanssitaan yhdessä keskinäiset tyylierot hiukan ärsyttä-

vät. Mayan teos on suloinen pieni karamelli, joka sopii sinänsä hyvin sarjan alkuun, mutta ei tuo kokonaisuuteen kovin paljon lisää.

Illan suurin keskustelunaihe taisi kuitenkin olla Albertina Pisanon elokuva *Bailaores*. Sattumalta tämä nuori italialainen elokuvaohjaaja on valinnut haastateltavaksi samat neljä koreografia kuin Canela teoksiinsa. Ohjaaja oli itse paikalla esittelemässä elokuvaansa ja vastaamassa yleisön kysymyksiin. Pisano on itse opiskellut flamenco mm. näiden neljän johdolla, ihastunut heihin ja ihmetellyt sitä, ettei heitä arvosteta Espanjassa tarpeeksi. Esimerkiksi Israel Galván saattaa suorastaan herättää vihaa sillä tavalla, jolla hän käsittelee espanjalaisten ”kansallisaarretta”, flamenco. Pisano korosti puheenvuorossaan myös sitä, ettei nykyflamenco sinänsä ole mikään tyyli tai yhtenäinen koulukunta: myös elokuvan neljä hahmoa tekevät keskenään hyvin erilaista flamenco.

Elokuva ei mielestäni sinänsä liputa nykyflamencon tai minkään koulukunnan puolesta, vain yksilön vapauden puolesta, vapauden tehdä sellaista taidetta kun haluaa. Elokuvan neljä taiteilijaa kertovat varsin vapautuneesti ja henkilökohtaisestikin omista ajatuksistaan. Oli mielenkiintoista huomata, että Israel Galvánille itsensä ilmaiseminen sanoin tuntui vaikealta, kun muut kolme olivat puhuessakin kuin kotonaan. Varsinkin Andrés Marín vie pisteet kotiin monella oivaltavalla ja tiukalla lausunnollaan. Välillä taiteilijat puhuvat niin nopeasti ja ytimekkäästi, että katsoja ehtii juuri ja juuri mukaan – jos ymmärtää espanjan kieltä. Elokuvassa on toki englanninkielinen tekstitys, mutta tuntui, ettei sitä mitenkään ehtinyt lukea. Käännökset olivat suurimmaksi osaksi täsmällisiä, ainoastaan Marínin osuudessa sorruttiin vähän yksinkertaistamiseen.

Haastattelujen lisäksi koreografien tanssia on tietysti kuvattu runsaasti, varsinkin Rafaela Carrascon *La música del cuerpo* -teoksesta oli paljon otteita. Belén Mayaa ja Rafaela Carrascoa kuvattiin perinteisimmissä tilaisuuksissa kuten esityksissä ja lavaharjoituksissa. Israel Galvânia sen sijaan on kuvattu hiekkakentällä, jossa hän tanssii vapaasti ilman

minkäänlaista säestystä, juuri niin hullunkurista kuin Galvanilta saatavaa odottaa. Andrés Marín esittää elokuvassa saetan klarinetin ja viulun säestyksellä – kuriositeettina mainittakoon, että hänen päällään komeilee punainen Helsingin Flamencoyhdistyksen t-paita!

Elokuva on vuodelta 2003, ja jo sen jälkeen nykyflamencotekijöiden tilanne on Espanjassa muuttumassa parempaan päin. Myös uusia valovoimaisia hahmoja on astunut kentälle, etunenässä nuori sensaatio Rocío Molina. Myös Rafaela Carrascon ryhmässä tanssineet Manuel Liñán, Marco Flores ja Olga Pericet jatkavat omilla teoksillaan uutta, rohkeaa flamencon tekemistä. Yleisön kysyessä Albertina Pisanon omista tulevaisuudensuunnitelmista hän paljasti työskentelevänsä tällä hetkellä uuden projektin parissa – kalliin projektin, jolle toivottavasti löytyy rahoitusta. Tuleva elokuva käsittelee Israel Galvânia matkaa buton juurille, joten luvassa olisi varmasti jännittävää materiaalia.

Oli jännää nähdä Canelan teokset koreografien kommentit tuoreessa muistissa, esimerkiksi Andrés Marínin ajatukset siitä, ettei hän halua viihdyttää vain tehdä yleisön surulliseksi. Välillä Abstracciónin vakavuus ja vihreä valo toikin enemmän mieleen pahoinvoinnin kuin nautinnon. Ainoa harmin aihe festivaalin avajaisillalla oli yleisön pieni määrä. Ilmeisesti jo moneen kertaan esitetyt teokset eivät onnistuneet tuomaan runsaspäistä yleisöä paikalle – harmi, koska teokset ovat toki useamman näkemisen arvoisia.

Hassuttelusta päätökseen

Toinen esityspäivä oli varattu soloille, esiintyjinä Kaari Martin muusikkoryhmineen, Katja Lundén sekä Ángel Rojas. Kaari Martinin Kaksi unta yhdessä kantaesitettiin Aleksanterin teatterilla tammikuussa, mutta tuntui jo yllättävän kypsältä. Varmasti pitkäaikainen yhteistyö muusikkojen kanssa heijastui myös yleisölle. Muusikoista erityisen näkyville pääsivät laulaja Thierry Boisdon ja viulisti Sanna Salmenkallio, jonka mielikuvituksellinen asu ja rento lavakäyttäytyminen toi mieleen hänen esiintymisensä vanhoilla Ismo Alan-

gon yhtyeen keikkataltioinneilla. Erityisen nautittavaa oli Karo Sampelan soitto, mies on tainnut kypsyä Espanjan taivaan alla vielä monipuolisemmaksi ja varmemmaksi perkussionistiksi. Ramón Maronierin kitara jäi tällä kertaa vähän taka-alalle, mikä sinänsä oli mielenkiintoista – kerrankin flamencomusiikkia ei rakennettu kitaran ympärille niin kuin yleensä. Musiikin sävellyksestä vastannut Roni Martin luotsasi yhtyettä varmalla kädellä, tältä mieheltä tuntuu riittävän ideoita vaikka mihin, tämänkin teos oli niin täynnä musiikillisia ideoita, että välillä suorastaan hengästyti. Jotkut ideat, kuten esimerkiksi scat-laulu, olivat toki tuttuja edellisistä teoksista.

Kaari Martinin tanssi oli tässä teoksessa vaikuttavampaa kuin pitkään aikaan, ja muusikoiden kanssa hän on lavalla parhaimmillaan. Liikekieli oli paikoittain varsin omaperäistä, mutta sitä oli miellyttävää katsella koreografien itsensä esittämänä – muiden esittämänä se tuskin olisi toiminut yhtä hyvin. Asu oli suorastaan hullunkurinen, eripituisia lahkeita ja muuta sellaista, mutta se toimi tässä teoksessa hyvin. Myös Jukka Huitilan visualisointi oli, kuten aina, miellyttävää katseltavaa mustavalkoisine värimaailmoineen. Ainut asia mikä jäi vähän harmittamaan, oli koputusten huono kuuluvuus. Mikitys on toki vaikea saada toimimaan hyvin, mutta kyllä Kaarilla varmasti riittäisi jaloissa vielä puhtia saamaan rytmeihin enemmän voimaa – nyt koputukset esitetään lähes kauttaaltaan melko kevyellä otteella.

Katja Lundén esitti farrucan Vicente Amigon musiikkiin. Teokselle oli annettu nimeksi ”Las-Alas”, mutta oivaltava nimi ei juuri sisällössä näkynyt. Lundén on ilmaisuvoimainen ja mielenkiintoinen tanssija, mutta tämä teos jäi hiukan kahden vahvan esityksen (Martin ja Rojas) välinumeroksi. Jäin kaipaamaan yhtenäistä teoksenomaista ideaa, joka välittyisi yleisölle. Nyt jonkinlaisesta sisällöstä annettiin yksittäisiä välähdyksiä, mutta muuten sai tyytyä katsomaan varmanoloista tanssia. Osittain yksittäinen tanssija tuntui myös hiukan orvolta Aleksanterin teatterin suurehkolla lavalla.

Ángel Rojas toi festivaalille kan-

taesitettäväksi sooloteoksensa *Poemas que bailan*, joka perustuu hänen kirjoittamiinsa runoihin. Teoksessa käytetään Roni Martinin musiikkia, joka oli monessa kohtaa erittäin tehokasta ja tunnelmallista. Rojasen tanssi on äärimmäisen taitavaa, harmi vain että suurin osa teoksesta oli oleskelua ja näyttelemistä, ei niinkään tanssia. Joka kerta kun Rojas todella lähti tanssimaan, pidätteli hengitystään, mutta teos kokonaisuutena ei tehnyt yhtä suurta vaikutusta. Kokonaisuus oli melko pirstoutunut pieniin palasiin, mutta erityisen positiivisena jäi mieleen parodia perinteisestä miesten tanssista, joka oli todella osuva. Valitettavasti monelle katsojalle jäi varmaan päällimmäisenä mieleen Rojasin housut, jotka repesivät näytävästi teoksen keskellä. Ammattimainen taiteilija tanssi teoksen loppuun, aivan kun mitään ei olisi tapahtunut, mutta tietysti tapaus vaikutti yleisöön, joka joutui seuraamaan välillä hyvinkin tunteikasta teosta miettien, milloin housut repeävät kokonaan tai tippuvat.

Esityksen päätyttyä oli luvassa taiteilijatapaaminen, jossa illan esiintyjä haastatteli koreografi Arja Tiili. Tiili lupasi ei niin muodollista meininkiä, ja sitä saatiinkin. Varmasti yleisölle olisi kelvannut myös asiallisempi keskustelu, nyt keskustelu meni vähän hihhuliheiksi. Kaikki esiintyjät eivät valitettavasti saapuneet paikalle, ja väsymys läpiviedystä esityksestä paistoi hiukan läpi, mikä on tietysti täysin ymmärrettävää.

Kaari ja Roni Martin kertoivat jonkun verran yhteistyöstään ja teoksestaan, joka on kunnianosoitus 1930-luvun avantgarde-flamenco-taiteilijoille. Ylipäänsä he korostivat puheissaan Francon roolia flamencon kehityksessä, miten hän pakotti sen asettautumaan tiettyyn muottiin – mitä flamenco voisi olla tänään, ellei Francoa olisi ollut? Ángel Rojas kertoi niin ikään omasta ja teoksensa taustoista. Hän kirjoittaa itse paljon runoja esimerkiksi ryhmänsä Nuevo Ballet Españolin kiertueella, se on hänelle tapa puhdistaa mieli. Viime aikoina Rojasen elämässä on sisältänyt rankkoja tapahtumia kuten isän kuoleman, ja näistä aineksista valmistui teos, joka tuntuu selvästi henkilökohtaiselta: se käy läpi hy-

viä ja pahoja tapahtumia Rojasen elämässä. Ilman Kaari Martinin painostusta se tuskin olisi koskaan valmistunut, hymyili Rojas.

Jälleen kerran keskustelussa flamenco verrattiin kuvataiteeseen – kumpi on ”puhtaampaa”, Rembrandt vai Picasso? Viulisti Sanna Salmenkallio totesi flamencosta, että se on outo paikka, jonne hän palaa säännöllisin välein, tuoden ehkä täysin ulkopuolisena siihen jotain aivan uutta. Salmenkallio lausui myös illan terävimmän kommenttin, kun puhuttiin improvisaatiosta – jos esityksessä improvisoidaan, materiaalia pitää olla valmisteltuna moninkertainen määrä. Erittäin hyvä asia ottaa esille, koska moni edelleen näkee improvisaation sellaisena helppona juttuna. Martinit ja Rojas myös naureskelivat asialle: ei improvisaatio tarkoita sitä, että me olisimme laiskoja!

Improvisaatiota oli luvassa enemmän festivaalin klubi-illassa, jossa Café Fannyn täyttivät illan muusikot ja vierailevat tanssijat. Tässä oli nähtävissä selkeä avaus kohti tanssi-, erityisesti nykytanssikenttää, koska kaikki tanssijat edustivat nykytanssia tai steppiä. Mukana oli myös flamencon saralla ansioitunut Anna-tuuli Saine.

Yerbabuenasta Njinskiin

Festivaaliohjelmaan kuuluivat myös tanssikurssit, jotka piti viikon espanjalainen vieras Ángel Rojas. Ryhmiä oli kaksi, perinteistä flamenco keskitalolle ja nykyflamenco edistyneille. Sinänsä tasomääritelmät olisi voitu unohtaa kokonaan, sillä varsinkin nykyflamenco pisti suurimman osan ryhmää aivan samalle viivalle, eli nollaviivalle – sen verran kaukana flamencosta liikuttiin.

Kun perinteisen flamencon kurssi-ohjelma sujui tutun kaavan mukaan koreografiapätkiä ja erilaisia teknisiä harjoituksia tehden, nykyflamencokurssilla rehtiin koreografiaa Paco de Lucían kauniiseen *rondeñaan*, sekoittaen liikkeitä flamencosta ja nykytanssista. Ángel Rojas on tuttu selkeänä pedagogina, jonka opetuksessa on ilahduttavaa varsinkin puheen määrää – asiat näytetään hyvin, mutta lisäksi ne selitetään sanoin, usein valaisevin mielikuvin. Nyky-

koreografiassa mielikuvia annettiin suuri määrä, joskus tyyliin ”juustohöylällä leikkaaminen” tai ”vedessä edestakaisin heiluminen” mutta usein myös viitaten suuriin tanssijanimiin. Rojas kertoi itse käyttävänsä usein mielikuvia apuna: tiettyssä liikkeessä on hyvä muistaa Eva Yerbabuena ja hänen pyöreänkaunis vartalonsa, tiettyssä liikkeessä mieleen pitää painaa legendaarinen Vaslav Njinski ja Faunin iltapäivä.

Kurssi oli mielenkiintoinen ja erilainen kokemus, joskaan en voi olla toteamatta, että mielestäni Suomessa edistyneiden pitäisi saada lisäoppia nimenomaan perinteisestä flamencosta. Täällä tehdään niin paljon projekteja, jotka ovat kaukana flamencosta, espanjalaisista pitäisi siis repiä irti mahdollisimman paljon perinteisen flamencon saralla.

Tervetuloa Teakiin

Keskustelua herättävään festivaaliin kuuluu tietysti kunnan keskustelutalaisuus, joka tällä kertaa järjestettiin viikon päätteeksi Helsingin Flamencoyhdistyksen tiloissa. Ilmeisesti tällaiselle on kysyntää, koska aika loppui aivan kesken, vaikka keskustelu jatkui intensiivisenä useita tunteja. Moneen kysymykseen ei päästy ollenkaan, mutta paljon erilaisia asioita tuli otettua esille.

Keskustelun paneelissa istui luonnollisesti festivaalin taiteilijoita ja kansainvälisiä vieraita: Anna Palmio, Kaari Martin, Ángel Rojas ja Albertina Pisano. Flamencon ulkopuolelta mukaan oli pyydetty Paula Tuovinen, nykytanssija ja Teatterikorkeakoulun rehtori, joka toi keskusteluun tärkeän tuulahduksen tanssikentältä sekä myös tanssintutkimuskentältä. Keskustelun moderaattorina toimi mainion asiallinen Katja Lindroos, ansioitunut mm. suomalaisen Flamenco-kirjan toimittajana.

Paneelin jäsenet esittelivät itsensä lyhyesti, ja jo tässä vaiheessa moni tärkeä kysymys nostettiin esille. Sekä Palmio että Martin korostivat sitä, että he ovat flamencossa löytäneet oman kielensä, oman tapansa liikua. Palmio kuitenkin painotti sitä, että flamenco on hänelle ennen kaikkea tanssia, tapa liikkua, kun taas Martinin tie flamencoon lähti musiikista ja on edelleen erittäin musiik-

kipainotteinen. Palmio totesi myös, että nykyflamencossa ei ole niinkään kysymys erilaisesta liikekielestä vain erilaisesta sisällöstä, erilaisista aihepiireistä. Martin pohti puheenvuorossa myös espanjalaisuutta, hän ei halua olla espanjalainen ("inhoan pallopukuja ja kukkia"). Moni kuitenkin jää keikkumaan Suomi-Espanja-akselille, ja Martin on erityisen kiinnostunut flamencosta muissa maissa: miten muissa maissa tehdään flamenco, miten se eroaa suomalaisesta?

Albertina Pisano kertoi ihastuneensa Milanossa Belén Mayan tanssiin ja hurahaneensa sitä kautta nykyflamencoon. Hän oli ainoa, joka sanoi opiskelleensa pelkästään nykyflamenco, ei perinteistä flamenco. Pisano nosti esille kysymyksen flamenco ympäröivästä maailmasta ja siitä, etteivät nykyflamencon tekijät kuten Maya tai Rafaela Carrasco sovi siihen. Hän sanoi olevansa erittäin kiinnostunut nimenomaan ihmisistä, joka "eivät sovi joukkoon". Ángel Rojas kertoi aloittaneensa tanssin varsin myöhään, vasta 13-vuotiaana, opiskelleensa eri lajeja baletista kansantansseihin ja perustaneensa ryhmän, jossa voisi toteuttaa näkemyksiään lajista riippumatta. Nykyflamencon tai ylipäänsä nykyetuliitteen käytöstä hän totesi "I am contemporary because I live in my time". Mitä tahansa tekeekin, pitää käyttää sydäntään – silloin se on aitoa ja puhdasta.

Keskustelussa otettiin esille kysymyksiä flamencon ja nykyflamencon olemuksesta, flamenco-festivaalista ja nykyetuliitteen käytöstä, onko se tärkeää vai ei? Martin totesi, että itse asiassa flamencolla on enemmän yleisöä kuin nykytanssilla, joten nykyetuliitteen käyttö voi myös tarkoittaa yleisökatoa. Hän toivoisi kuitenkin, että irrottauduttaisiin lokeroajattelusta ja lajien välisistä rajoista. Canelan Annatuuli Saine halusi puolestaan korostaa nykyetuliitteen käyttöä kannanottona: "Me elämme tässä ajassa ja tekemisemme heijastavat tätä aikaa". Useampi keskustelija totesi sanan nyky (contemporary) olevan ongelmallinen, varsinkin kun se rupeaa olemaan käytössä myös lajiterminä. Saine toi myös esille mielenkiintoisia ajatuksia tanssijan työstä, mm. miten teknises-

Flamingo-festivaalin ohjelma:

Keskiviikko 4.4.

Canelan espanjalainen teossarja, Aleksanterin teatteri
 Bailaores, ohj. Albertina Pisano (2003)
 A Flor de Piel, kor. Belén Maya, tanssi Erika Alajärvi, Anna Palmio ja Annatuuli Saine, musiikki Mayte Martin, valot Juha Westman, puvustus Anna Pérez
 4 Jinetes, kor. Israel Galván, tanssi Erika Alajärvi, Anna Palmio, Annatuuli Saine ja Milena Urmas, musiikki Enrique Morente / Lagartija Nick, valot Juha Westman, puvustus Sari Pikkarainen
 Sola, kor. Rafaela Carrasco, tanssi Erika Alajärvi, Anna Palmio ja Annatuuli Saine, musiikki Pablo Suárez ja Jesús Torres, valot Juha Westman, puvustus Anna Pérez
 Abstracción, kor. Andrés Marín, tanssi Erika Alajärvi, Anna Palmio ja Annatuuli Saine, musiikki Andrés Marín, Juan Requeña, Canito, José Anillo, György Ligeti, Miguel Poveda, valot Juha Westman, tuolit Rudi Merz, puvustus Anna Pérez

Torstai 5.4.

Kolmen soolon iltä, Aleksanterin teatteri
 Kaksi unta yhdessä, koreografia ja tanssi Kaari Martin, sävellys ja sanat Roni Martin, flamencolaulusäkeistöjen sovitus Thierry Boisdon, muusikot Thierry Boisdon, Ramón Maronier, Roni Martin, Rauli Rantanen, Sanna Salmenkallio, Karo Sampela, lavastus ja valosuunnittelu Jukka Huitila, pukusuunnittelu Karoliina Koiso-Kanttila, ohjaus Kaari ja Roni Martin
 Las-Alas, koreografia ja tanssi Katja Lundén, musiikki Vicente Amigo, valot Jarkko Lievonon
 Poemas que bailan, alkuperäinen idea, koreografia, tekstit ja tanssi Ángel Rojas, sävellykset Roni Martin sekä Daniel Jurado, musiikin äänitys ja miksaus Roni Martin, muusikot Roni Martin, Daniel Jurado, María del Mar Fernández, Sanna Salmenkallio, valosuunnittelu David Pérez

Improvisaatioklubi, Café Fanny
 Tanssijat Leena Gustavson, Jyrki Haapala, Ari Kauppi, Annatuuli Saine, Arja Tili, muusikot Thierry Boisdon, Jukka Gustavson, Rauli Rantanen, Sanna Salmenkallio, Karo Sampela.

9.4.

Paneelikeskustelu, Peña flamenca de Helsinki
 Paneelissa Kaari Martin, Anna Palmio, Albertina Pisano, Ángel Rojas ja Paula Tuovinen, moderaattorina Katja Lindroos.

6.–9.4.

Ángel Rojasin tanssikurssit, Peña flamenca de Helsinki

kuva Nauska,
 muut kuvat Mervi Ahlroth

Angel Rojasin nykyflamencokurssi, kuvat Tiia Ettala

ti haastavaa on tehdä sekä flamenco että nykytanssia. Jokainen laji vaatii tiettyä lihasvoimaa, joka on sitten jostain muusta pois. Hän totesi myös, että "olet mitä syöt" eli tanssija on sitä, mitä on opiskellut, kaikki on sisäänrakennettuna ruumiiseen ja aivoihin. Useamman lajin treenaaminen jakoi kuitenkin mielipiteet, kaikki eivät olleet yhdistämisen vaikeuksista samaa mieltä.

Jonkin verran pohdittiin luonnollisesti "onko tämä flamenco vai ei" -tyyppisiä kysymyksiä, vaikka kaikki paneelin osallistujat halusivat mieluummin välttää tällaista ajattelutapaa. Katja Lindroos kiteytti kysymyksen osuvasti yhteen lauseeseen: "There is no other quest needed than the search of essence".

Mitä flamencon ydin sitten on, mitä voimme menettää kulkiessamme siitä eri suuntiin? Monesti työskennellään nauhamusiikin kanssa, jolloin menetämme sen hetken, jolloin tanssija, laulaja ja kitaristi kommunikoivat keskenään, pohti Palmio. Canelan Erika Alajärvi korosti flamencon historian jatkuvaa opiskelua – kun tunnet sen, voit tietoisesti valita, mistä haluat luopua. "Rakastan perinnettä", totesi Martin, "perinteinen soleá sisältää itsessään mahtavan rakenteen ja suurta viisautta".

Keskustelussa pohdittiin myös flamencon yhteyttä espanjalaiseen kulttuuriin – pitääkö flamencon takia sukeltaa syvälle espanjalaisuuteen "tapaksineen kaikkineen"? Pisano sanoi selkeimmin, ettei ole kiinnostunut flamencosta kulttuurina – moni kokee, että heidän täytyisi olla tästä kiinnostuneita. Useassa puheenvuorossa korostettiin kuitenkin sitä, miten imitointi auttaa oppimisessa: ensin pitää matkia oppiakseen flamencojen tapa liikkua, tehdäksään siitä sitten omansa. Paula Tuovinen totesi, että kaikki ihmiset ovat sosiaalisia olentoja: he oppivat nopeasti, miten muut ihmiset käyttäytyvät, koska haluavat olla kuin muut. Ángel Rojas koki tyhmänä sen, että suomalaiset käyttäytyisivät kuin espanjalaiset – jokaisen pitää löytää oma persoonallisuutensa. Katja Lindroos lainasi näyttelijä Seela Sellaa, joka on todennut näyttelijäntyöstä, että kaikki alkaa kengistä, kävely-

tavasta – sitä kautta hahmo lähtee kehittymään. ”Eikö siis pienistä yksityiskohdista voi löytyä totuutta?” Anna Palmio totesi kuitenkin, että olemme jo päässet pitkälle verrattuna niihin aikoihin, jolloin kysyttiin, miten voi tanssia flamenco, jos on vaaleat hiukset.

Mielenkiintoisia ajatuksia toi kokonaisuuteen Paula Tuovinen, joka sanoi olevansa erityisen kiinnostunut siitä, miten flamenco tai esimerkiksi suomalainen kansantanssi toimivat näyttämöllä. Hän teki selkeän eron tanssimisen ja tanssitaiteen välillä. Kun tanssimisen tuo lavalle, se toimii aivan eri lailla. Kun flamenco toimii taiteenajatuksena, tekijöiden pitää oppia enemmän itse taiteen tekemisestä, siitä miten taideteos rakennetaan. Kaari Martin toi esille sen, että flamenco on sekä mustalaisten perinnettä, perhepiirin perinnettä, että myös moderni taidemuoto eikä mikään näistä tasoista sulje pois toisia. Tuovinen totesi myös, että koreografi voi käyttää mitä tahansa tanssimuotoa teostensa perustana – flamencokin voivat hakeutua esimerkiksi Teatterikorkeakoulun koreografialinjalle.

Kokonaisuutena flamingo-festivaali pisti ajatuksia vireille riippumatta siitä, mitä mieltä on nykyflamencosta käsitteenä. Keskustelutilaisuus osoittautui tarpeelliseksi lisäksi festivaaliohjelmaa, ehkä sellaisen voisi mahdollistaa myös seuraavan Helsingin Flamencofestivaalin ohjelmaan?

Tove Djupsjöbacka

Sanottua Bailaores-elokuvassa:

...tanssista ja liikekielestä...

”Jätkä tulee tällainen ilme kasvoillaan, huivi kaulassaan. Hän katsoo laulajaa ja...pah! Se ei ole mitään muuta kuin voimaa ja nopeutta, joka ei anna sinulle tilaa ajatella!”

Andrés Marín

”Vahva jalkatyö ei tarkoita hyvää tanssimista. Se tarkoittaa vain enemmän meteliä.”

Andrés Marín

”Jotkut ihmiset luulevat, ettei flamencotanssijan tulisi ajatella liikaa. Tanssijalla ei ole lupa ajatella, pelkästään tanssia ja antaa muiden ihmisten ajatella hänen puolestaan.”

Israel Galván

”Minulle tanssi on taistelua. Se on yritys tanssia tuntematonta. Suhteeni tanssiin on viha-rakkaussuhde, kysymys elämästä ja kuolemasta – tanssin tai kuolen!”

Israel Galván

”Minun flamenconi on pehmeätä ja tunteellista. Se on herkkien, luonnollisten liikkeiden täyttämää. Belén Maya oli tämän tyylin pioneeri. Hänen myötäni me muutkin rupesimme kehittymään.”

Rafaela Carrasco

”Kiinnitän vähemmän huomiota jalkatyöskentelyyn, vaikka se on asia, jonka ihmiset yleensä kokevat flamencon – voimakas jalkatyöskentely ja hassut rytmit.”

Belén Maya

”Flamencoliikkeet tekevät minut jäykäksi. Käyttäessäni erilaisia tekniikoita voin ilmaista suuremman tunteiden ja ajatusten kirjoja.”

Rafaela Carrasco

...ammattikentästä...

”Minun sukupolveni naiset omaavat suuren annoksen luovuutta ja innovaatiota. Mutta se ei riitä pitämään vakiorhymän pystyssä.”

Belén Maya

”Jos olet vilpittön, ilmaiset omat tunteesi. Ongelman on ammattikenttä tabuineen ja vallitseva huono maku. Ihmiset, jotka hallitsevat tätä kenttää, ovat usein tietämättömiä, mauttomia ja piittaamattomia.”

Andrés Marín

”Kärsimme flamencon kaupallistamisesta. Nykyään ympärillä näkee lähinnä kaupallisia esityksiä. Aikaisemmillä sukupolvilla ei ollut tätä ongelmaa, jokaisella oli silloin paikkansa. Nykyään tilanne on monimutkaisempi. Markkinointi, sensaatiohakuinen lehdistö ja televisio tekivät flamencosta kaupallisen asian. Siksi meillä on niin tärkeää näyttää, mistä tosiasias-
assa on kysymys.”

Rafaela Carrasco

...flamencosta ja taiteen tekemisestä...

”Jos katsot itseäsi peilistä, pyrit näyttämään kauniilta. Mutta minulle taide on vastakohta: rumuus, inhottavuus. Pidän taiteen synkstä puolesta, joka antaa sinun vaikertaa, ilmaista valituksesi.”

Andrés Marín

”Flamenco on kuin uskontoa: opetan sinulle sen minkä tiedän, sinä viet sen eteenpäin. Joten nuorilla taiteilijoilla ei ole oikeuksia sanoa mielipidettä!”

Andrés Marín

”Tämä uusi nykytanssiksi kutsuttu tanssimuoto vei monen nuoren tanssijan, kuten Rafaela Carrascon tai Isabel Bayónin mennessään. Nyt tämä tyyli on työntämässä itseään läpi kuin mato puhtaassa omenassa. Mutta flamenco on niin arkaainen, niin ainutlaatuinen, ettei meidän pitäisi sallia sellaisia uudistuksia!”

Matilde Coral

”Olemme kaikki johdonmukaisia omalla tiellämme, omassa henkilökohtaisessa tai ammattimaisessa etsinnässämme. Kaikki mitä teemme, on vastaus sisäiseen tarpeeseen, ei kaupallisiin strategioihin tai managerille, joka kertoo mitä pitäisi tehdä. Esimerkiksi Israel Galván ja Rafaela Carrasco ovat vakavasti etsiviä taiteilijoita. Olemme tutkineet uusia teitä, koska meillä oli suuri tarve uudistukseen, ei kaupallisten syiden takia. Siksi meitä ei voi pistää matalaksi!”

Belén Maya

Festival de Jerez

MARIA KAUSE

Porin Flamenco-opiston neljän hengen porukka laskeutui Ryanairin lennolla Jerezin maankamaralle 22. helmikuuta, päämääränä Jerezin 11. festivaalin ensimmäinen viikko. Oli taas kerran fantastista kokea lämmin löyhähdys Jerezin leutoa ilmaa ja jättää taakseen hetkeksi Suomen ankea talvi-ilma.

Ilmat olivatkin todella suotuisat, sillä muutamaa sateenripsahdusta lukuun ottamatta lämmin auringonpaiste helli meitä koko matkan ajan. Tämä ei silti säästänyt meitä joltain oudolta kröhä-taudilta, joka riehui paikkakunnalla. Kaksi meistä sairastui paikan päällä, ja kolmas sinniteli urheasti mutta toi sitten taudin mukanaan Suomeen.

Itse asiaan eli kurssitarjontaan ja konsertteihin! Itse olin tänä vuonna valinnut **Rafaela Carrascon** garrotin-kurssin ja kaverukseni **Mercedes Ruizin** siguiriyas-kurssin. Molemmat kurssit olivat medio-tasoa. Näkyipä Rafaelan kurssilla flamencoyhdistyksen tuttuja naamojakin eli **Haapakorven Arja**. Rafaelan kurssi oli mielestäni erittäin antoisa. Garrotin! Ja vielä hatun kanssa! Hienoa, että näitä harvinaisempienkin tanssien kursseja on tarjolla, tämä olikin ensimmäinen garrotin-kurssini koskaan. Koreografia sisälsi tyyliille ominaista kepeyttä ja leikittelyä, ja hatun käytön perusteetkin tuli käytyä läpi. Koputukset ja rytmien käyttö olivat todella vaativia, ja välillä tuntui, että medio-tason käsitys oli hieman erilainen eri oppilailla. Opetus oli todella selkeää ja johdonmukaista, vaihdoimme paikkoja säännöllisin väliajoin, mutta aika moni jäi vapaaehtoisesti takariviin uskaltautumatta tulla peilin eteen.

Mercedes Ruizin kurssi oli selkeästi helpompi tasoltaan. Koreografia oli yksinkertaisen tyylikäs. Tällä kurssilla sen sijaan todellista tuskan hikeä pintaan nostattivat alkulämmittelyt. Noin tunnin ajan käsivarsien ja ranteiden kestävyyttä koeteltiin mitä moninaisimmissa asennoissa äärimmäisen hitaita liikkeitä tehden. Kaiken kaikkiaan työt olivat tyydyttäviä Mercedesin kurssin antiin. Opettaja oli todella miellyttävä.

Konserttitarjonnasta näimme neljä Teatro Villamartan upeaa esitystä. Paikallisen tanssijatahti **Maria del Mar Morenon** tanssiteoksen nimi oli yksinkertaisesti "María María". Ihastuimme hänen upeaan karismaansa ja ryhmän perusjereziläiseen kokoonpanoon. Laulajana oli hänen aviomiehensä **Antonio Malena**, ja yhteistyö toimi sydämellä ja tunteella saumattomasti. Näimme Maríaa eri ympäristöissä: rennosti porukoiden kanssa treeneissä, matkalla Pariisissa – tässä osassa hän mm. lauloi ranskaksi – "tätien" kanssa juergassa ja täysin yksinään omien ajatustensa kanssa. Näytös oli herkkä ja koskettava ja myös hultar-toman hauska. Jereziläiseen tyyliin. Mainitsemisen arvoinen on myös vierailijan **Juan Ogallan** tanssima mahtava farruca.

Seuraavana oli vuorossa Ballet Flamenco **Javier Barón** ja esitys "Meridiana". Tästä esityksestä emme valitettavasti innostuneet. Muusik-koryhmän ja Javierin välillä ei ollut mitään yhteyttä, ja esitys oli kyllä räikeä vastakohta Jerezin porukan esitykselle. Javierilla oli huippumuusikot, mutta aivan kuin he olisivat tavanneet ensimmäistä kertaa juuri ennen esitystä – sen verran kylmää oli ulosanti ja yhteistyö. Javierilla oli apunaan kolme sulokasta bailoraa, mutta kenenkään ulosanti eivätkä koreografiat vakuuttaneet. Rytmit olivat kyllä mahtavia ja kaikkien suoritukset moitteettomia.

Compañía **Antonio Márquez** esitti kolme teosta: "Sms me gusta ser mujer", "La vida breve" ja "Bolero". Ensimmäinen teos yllätti koko teaterin mahtavalla huumorillaan. Teos kertoi kotiäidin elämästä: siivoamisesta, lasten hoidosta, juopon miehen passaamisesta, jopa kuukautisista puna-colaisen miehen hahmossa. Teos oli aivan mielettömän hauska ja nerokas, ihanaa vastapainoa useimpien tanssiteosten kurttuotsaisuudelle. Kaksi muuta teosta olivat upeaa tunteella ladattua clásico español -laattua. Antonio Márquez on tämän alan ehdoton huippu!

"Almario" oli nuoren **Rocío Molinan** sooloteos. Rocío oli koko ajan näyttämöllä ja vaihtoi joka tanssiin

uudet vaatteet siinä katsojien silmien alla. Olin hieman hämmästynyt tästä asetelmasta siksi, että se näytti täysin kopioidulta idealta **Isabel Bayónin** teoksesta "La puerta abierta", joka palkittiin viime Sevillan biennaalin parhaana teoksena. No, en antanut tämän häiritä enempää ja keskityin Roción häikäisevään tanssiin. Uskomattomalla tavalla hän on omak-sunut vanhojen maestron tyyliä ja osaa yhdistää niitä täysin omaan tyyliinsä. En ollut uskoa silmiäni, kun hän esitti taranton, jonka koreografia oli suoraan kopioitu eräältä **Fernanda Romeron** vanhalta videolta, jonka satun omistamaan. Vasta

jälkikäteen luin käsiohjelmasta, että kyseinen tanssi oli nimenomaan kunnianosoitus edesmenneelle **Fernandalle**. Koko Roción esitys oli kyllä upea, mutta ehkä vähän liikaa oli ahdettu tähän yhteen teokseen. Kyllä vähemmälläkin uskomme, että hän on tämän hetken nuorista tanssijoista se kuummin nimi!

Viimeisenä esityksenä näimme Helsingissäkin nähdyn **Andrés Peñan** ja **Pilar Ogallan** "A fuego lento". Vielä kerran pääsimme nauttimaan Jerezin artesta, airesta ja soniquetesta. Ryhmän koko oli moninkertainen Helsinkiin verrattuna: 4 laulajaa, kaksi kitaristia ja

kaksi palmeroa. Jerezin syke alkoi heti ensimmäisestä biisistä, ryhmän yhteishenki oli mahtava ja tanssijoiden suoritukset upeat. Erityisesti meitä viehätti Pilarin naisellinen tyyli. Hieno päätös muutenkin upealle konserttisarjalle!

Jerezin konserttitarjonta on kasvanut vuosi vuodelta. Villamarta-teatterin kello yhdeksän esitysten lisäksi samana päivänä saattaa olla pienempimuotoisia konsertteja kello seitsemän ja kaksitoista, sekä peña-juerga esityksineen alkaen kello yksi. Itsellä alkaa olla ikää sen verran, ettei millään jaksu käydä kaikissa esityksissä. Eipä silti seurueemme melkein 20 vuotta nuoremmatkaan kertaakaan jaksaneet mennä edes peña-juergaan. Kovasti olisi kivaa ja se kiinnostaisi, mutta ehkä silloin täytyisi jättää kurssit väliin ja keskittyä pelkästään konsertti- ja juhlintapuo-leen.

*Porin flamenco-opiston
tytöt Jerezin pyörteissä
sekä opettajansa
Mercedes Ruizin seurassa.
Kuvat Helena Urpulahti.*

Nyt tiedän

*Muistan kun olin niin onnellinen
että teki mieli hyppiä tasajalkaa
kadulla intoa ilmaistakseen
Olisi kivaa olla vielä niin onnellinen
tietämättä mistään muusta
mutta elämä ei mene sitä reittiä
jota odottaa
ja jos olisi mennyt
en tietäisi mistään muusta
eli elämästä.*

Anette Åkerlund

*Paaduta sydämesi rakkaudelta
jos haluat
Tule luokseni
jos haluat
kaikki käy
ja kuitenkin
odotan vain kosintaasi
tekisin mitä vain sen tähden
Ja teenkin.*

Anette Åkerlund

Leikkiä

*Leikin sanoessani ettei ole muuta kuin sinut
- on minulla paljon näitä lauluja
joita tuoda kuuluviin sen jälkeen
kun kadut
että lähetit minut katutytöksi.*

Anette Åkerlund

Henkilökohtainen kertomus ja kunnianosoitus flamencotanssin suuruuksille

Almario. Tanssi ja koreografia: Rocio Molina, laulu: Antonio Campos ja José Valencia, kitara: Fransisco Cruz ja Juan Requena, palmas: Guadalupe Torres ja Popi, perkussiot: Antonio Coronel ja Sergio Martinez. Jerezin IX Flamencofestivaali, Teatro Villamarta, 27.2.2007.

Rocio Molinan teos on henkilökohtainen kertomus omasta flamenco-tanssijaksi kehittymisen prosessista ja sen vaikutteista, mutta samalla se on myös flamencotanssin suuruuksien muistelua henkilökohtaisesta näkökulmasta. Menneen ajan flamencoikonit vuorottelevat nahka-asuisen nuoren naisen kanssa tuoden esille ajalliset kerrostumat niin flamencossa kuin tanssijan elämässäkin. Näyttämöä hallitsee suuri peili, jonka edessä tanssija käy keskustelua siitä, kuka hän on. Vaatteiden vaihto ja hiusten laittaminen tapahtuvat peilin edessä, minkä tarkoitus lienee teatteri-ilmaisun perinteiden mukaan häivyttää rajaa

yleisön ja katsomon välillä ja tuoda tanssija pukunsa takaa esiin lihaa ja verta olevana ihmisenä. Molina myös tanssi jumppatrikoissa ilman flamencoasuja ja muuta rekvisiittaa, mikä oli uusi tapa tarkastella flamenco ja sen ilmaisun ehtoja. Samaista asiaa johti miettimään Rocien bata de colan käsittely: hän raahasi penkkiä laahuksen alla näyttämöllä.

Vaatteiden riisuminen ja vaihto yleisön edessä oli kerronnallisesti kaksipiippuinen juttu, sillä sen toistaminen ei tuonut enää uutta esitykseen ja ilmaisukeinona se väljähtyi. Pukemisrituaaliin liittyi sinänsä hauska itseironinen näkökulma tanssijan tähteyteen ja itseriittoisuuteen. Palmerat auttoivat pukeutumisessa ja tanssija oikutteli aidon diivan tai hemmotellun pikkutyön tavoin.

Rocio Molina aloitti teoksen pukemalla päälleen nuoren naisen nahka-asun, ja vapaana olevat hiukset korostivat nuoren naisen roolia. Näytöksen päättyessä hän puki jälleen nahka-asun päälleen sulkien tarinan, näiden kahden nahka-asui-

sen tanssin välissä hän kävi dialogia menneen ajan flamencotanssijoiden kanssa.

Teos oli kunnianosoitus flamencon historian suurille tanssijoille, mutta ei mahtipontisena muumioiden ylistyksenä. Rocio lähestyi heitä etäältä ja lempeän ironisesti, ottaen etäisyyttä, mutta samalla tarkastellen heitä henkilökohtaisesti. Hän muunteli menneen ajan maneereja kiintoisalla tavalla. Mieleen tuli pantomiimi: jäljittely nosti esille erityisiä liikesarjoja, asuja ja asentoja, jotka tästä päivästä katsottuna saivat uusia tulkintoja. Erityisen herkullista katsottavaa oli tanguillos, jossa tanssija leikkeli iloisesti asujen ja poseeraus-ten ja pitos-sarjojen kanssa.

Rocio Molina on loistava tanssija, jonka tulevaisuus on lupauksia täynnä. Esitys oli kuitenkin liian täyteen ahdettu ikään kuin tanssija olisi halunnut kertoa kaiken, minkä tietää. Keskittäminen ja tulkinnan syventäminen olisi vielä parantanut tulosta. Ikä parantanee tätä puolta osaamisesta.

Arja Haapakorpi

TEKSTI JA KUVAT:
ANNE JA JUHA LEINO

Un poquito por tangos, vale?

"Tulet sitten näkemään, miten eri lailla Granadassa tanssitaan." Nuo jereziläisen opettajani sanat muistuvat mieleen ensimmäisillä Granadan tanssitunneilla, kun yritti nostaa molemmat kädet suoriksi ylös epäsymmetrisen asennon sijaan tai korvata viehkeät ja naiselliset asennot uhmakkaammilla.

Vaikka Andalusia helposti hahmotetaan yhdeksi kokonaisuudeksi, poikkeavat sen eri alueet toisistaan esimerkiksi maisemiltaan ja ilmastoltaan yllättäväinkin paljon. Sierra Nevadan kainalossa sijaitsevassa Granadan kaupungissa ja sen ympäristön pikkukylissä ilmasto on ankarampi kuin alavammilla tai meren läheisyydessä olevilla alueilla. Korkean sijaintinsa vuoksi tukahduttavan kuumien kesien vastapainoksi talvet ovat pitkät ja kylmät. Yöpakkaset ja lumisateetkaan eivät ole harvinaisia. Erityistä mystiikkaa, jota andalusilaiset sekä kaupungin keskustassa koirineen ja nokkapilleineen hengailevat hipit väittävät Granadassa olevan, voi aistia ainakin satunnaisen lumisateen jälkeen, jolloin Alhambran linnoitus ja Albaicinin historiallinen asuinalue näyttäisivät olevan kuin suoraan satukirjasta.

Mystiikkaa tai ei, tanssityyli ainakin on muotoutunut omanlaisekseen. Vähän aikaa sitten eräs

córdobalainen nuorimies kuvasi granadalaisia ihmisiä verrattuna muihin andalusilaisiin käsitteellä: más seco, kuivempi. Mielestämme tuo kuvaa melko hyvin sitä vaihdetta, joka kannattaa asentaa päälle saavuttaakseen tietyn granadalaisen uhmakkuuden. Tanssiessa molemmat kädet ovat hyvin usein suorana ylhäällä tai sivuilla ja jalkatyöskentely on korostettua: koputusten lisäksi jalkoja nostellaan terävästi tai hypitään. Pään ravistelut, polvillaan käynnit, taaksetaivutukset ja jopa selälleen heittäytyminen eivät ole harvinaisia tákäläisille tanssijoille. Taivutuksia ja heittäytymisiä näkee lähinnä Sacromonten luolien esityksissä, joiden juuret ovat moriskojen (kristinuskoon kääntyneiden muslimien) ajoilta periytyvistä zambra-tansseista.

Perinteinen sacromontelainen tyyli siis elää ja voi hyvin. Tänä päivänä monella tákäläiselläkin flamen-cotanssijalla on kuitenkin erittäin laaja ja monipuolinen tanssijankoulutus sisältäen flamenco-opintojen lisäksi niin clásico españolia, escuela boleraa, kansantansseja kuin nykytanssiakin. Nämä tanssijat kotipaikasta riippumatta muistuttavat tietyllä tavalla toisiaan tuoden kuitenkin parhaimmillaan tanssiinsa jonkin oman ja persoonallisen leimansa. Esimerkiksi granadalainen

tanssija ja opettaja Adrián Sánchez on valmistunut konservatoriosta, ja monipuolinen tanssijankoulutus näkyy hänen varmasta ja viimeistellystä vartalotekniikastaan. Kuitenkin hänen persoonallinen tanssinsa juontuu mielestäni juuri näistä granadalaisiksi luokittelemistani piirteistä ja liikeradoista. Ja jos hänen tunneiltaan ei nyt aivan selälleen heittäytäkään, niin liikkeet tulee kuitenkin tehdä isosti ja rajusti, vähän sellaisella halki, poikki ja pinoon -mentaliteetilla.

Tämä sama ilmiö kuuluu myös perinteisessä granadalaisessa laulussa. Verrattuna Cádizin tai Sevil-lan alueisiin Granadassa laulu on vähemmän koristeltua. Granadalaisen laulajan käsitys vaikkapa granaínasta on yksinkertaisempi kuin muiden tulkitsema, mikä saattaa tuntua yllättävältä ottaen huomioon alueen vahvan arabiperinteen.

Ulkomaalaiset flamencon opiskelijat löytävät yleensä tiensä Carmen de las Cuevas -kouluun. Siellä opetus suunnitellaan nimenomaan ulkomaalaiset opiskelijat huomioon ottaen, ja kurssit vaihtuvat kahden viikon välein. Tanssin lisäksi tarjolla on laulun, kitaran ja rytmiikan opetusta sekä kielikursseja. Jos kaupunkiin haluaa tulla pidemmäksi aikaa, on tarjolla huomattavasti edullisempiakin vaihtoehtoja. Edellä mainitun

Adrián Sánchezin lisäksi opetusta tarjoaa mm. Escuela superior del arte flamenco -koulu, jossa niin ikään voi opiskella tanssin lisäksi kitaran soittoa sekä laulua. Yksi koulun laulunopettajista, David Sorroche, on laulopedagogiikkaa kehittäneen Calixto Sánchezin oppilas ja valmistelee parasta aikaa kirjaa laulun metodologiasta. Tanssia ESAF:ssa opettaa muiden muassa Belén Mayankin ryhmässä tanssiva lahjakas Ana Calí.

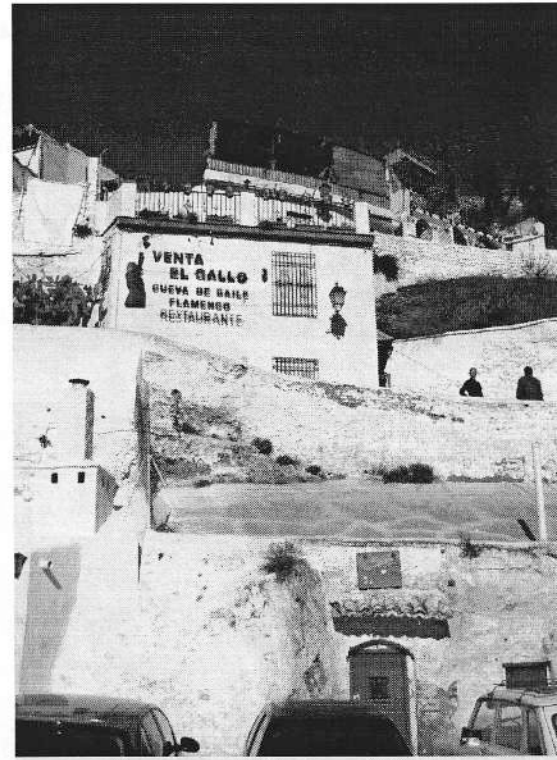
Perinteisintä granadalaista tyyliä ja tekniikkaa löytyy legendaarisien Mariquillan koulusta, jossa oppia ovat saaneet esimerkiksi kuuluisat Rocio Molina ja Eva Yerbabuena. Heistä ainakin jälkimmäisen tanssi ammentaa yhä paljon perinteistä, vaikka tyyli onkin muokkautunut huomattavan paljon verrattuna tanssijan uran alkuaikoihin. Mariquilla itse opettaa enää harvoin, ja puikoissa ovat nyt tyttäret Lucía ja Tatjana Garrido.

Granadan ylpeydenaiheena voisi pitää kunnallista flamencokoulua (Escuela Municipal de Flamenco), joka tarjoaa erittäin laadukasta opetusta puoli-ilmaiseksi. Kouluun on löytänyt tiensä suuri joukko lapsia ja nuoria, joilla ei ehkä muuten olisi mahdollisuuksia harrastaa, ja joukossa on ilahduttavan paljon pieniä poikia. Tästä koulusta on lavoille ponnahtanut mm. jo nimeäkin saanut Fuensanta la Moneta.

Tanssinopetuksen määrässä Granada ei pärjää esimerkiksi Sevilälle tai Madridille. Granadasta ei

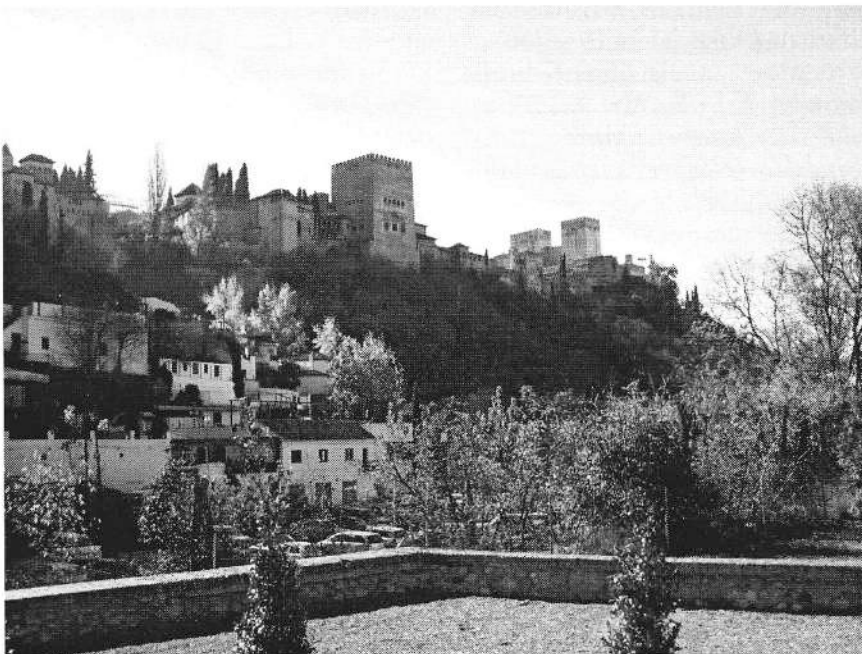
myöskään löydy aivan kuuluisimpia huipputanssijoita ja viimeisimpiä muotiniimiä. Tästä on toisaalta se etu, että täällä – samoin kuin Jerezissä – ei ole myöskään suuria ja vaihtuvia opetusryhmiä, vaan opettajat tutustuvat jokaiseen oppilaaseen henkilökohtaisesti, eikä kukaan roiku tunnilla takarivissä joukon jatkona. Jokaiselle löytyy varmasti sopivaa opetusta rauhallisemmasta ja helpommasta tasosta aina tiukkaan ja erittäin vaativaan ammattilaistasoon saakka. Näissä pienemmissä kaupungeissa oppilaalla on halutessaan varaa ottaa yksityistuntejakin, mikä esimerkiksi Sevillassa voisi mennä ainakin allekirjoittaneiden budjetin yli. Oppimisen kannalta kannattaa aina myös harkita, kumpi on misäkin oppimisen vaiheessa parempi vaihtoehto: se supersuosittu huipunimi vai vähän tuntemattomampi opettaja, joka keskittyy perusasioihin. Ja jos cádzilainen tai sevillalainen pehmeämpi ja sulokkaampi tyyli ei tunnu oikein istuvan omaan krooppaan, kannattaa Granada pitää mielessä. Edullisia esityksiäkin riittää enemmän kuin jaksaa käydä.

Yksi hauska erityispiirre Granadassa vielä on. Jos Jerezissä jokainen katsoja tuntuu ratkeavan liitoksissaan aina buleriaksen lähtiessä soimaan, täällä tangos de Granada on kutakuinkin samassa asemassa. ”Un poquito por tangos” on siis laulajan varma keino vetää pisteet kotiin päättäessään konsertti-iltansa Granadassa.

Granadan flamencokouluja:

www.carmencuevas.com
www.adrianflamenco.com
www.escuelafiamenco.com
www.angelfire.com/fl/mariquilla
www.mariadelpuerto.com

Yllä: Tablao ”Venta El Gallo” Sacromonten sydämessä.

Vasemmalla: Alhambran linnoitus on Espanjan suosituin nähtävyys.

Viereinen sivu: La Faraona edustaa perinteistä granadalaista tanssityyliä.

Bajo Cero lupaa vahvoja rytmejä ja kuulaita melodioita

TEKSTI: TIINA JUNNO
KUVAT: PIRJO LEMPEÄ

Anna Murtola, Elina Lehtola, Okko Meinilä, Kili Kauppi ja Antti Rundelin ovat valloittaneet sata vuotta vanhan pöydän treeni-paikkansa lähistöllä Oulun Hieta-saaren idyllisessä huvilaympäristössä. He ovat viisi kuudesosaa oululaisesta Bajo Cero -flamenco-yhtyeestä. **Joonas Widenius** puuttuu vielä joukosta. Tällä kertaa ei olla enää yhtyeen nimen mukaisesti nollan alapuolella, vaan on äitienpäivän aatto ja aurinko juuri ja juuri pilkahtelee pilvien takaa. Läheisessä piharakenuksessa on vuosien aikana viriteltä flamencokitarat, avattu ääntä ja koputeltu kantoja useampaan kertaan niin helteillä kuin pakkasilakin. Bajo Cero tuntuu pieneltä ja tiiviiltä flamencoyhteisöltä, jonka sisältä kumpuaa kauniita melodioita ja tarkkoja rytmejä. Mutta millä tavalla pohjoisesta tuleva Bajo Cero näkee itsensä flamencon kentällä?

Löytyykö teistä yhteisöllisyyttä, Bajo Cero?

– Kyllä me olemme yhteisö, bändin jäsenet myöntävät. Se on sekä vahvuus että heikkous. Eriävät mielipiteet uskalletaan tuoda esiin eikä vieraskoreita olla. Joskus tapellaankin, toteaa laulaja Anna Murtola. Mutta asiat pys-

tytään myös selvittämään. Yhteisömme on vahva. Emme ainoastaan treenaa ja soita yhdessä, vaan viihdymme yhdessä muutenkin. Olemme aloittaneet kaveripohjalta, joten yhteistyössämme on erilainen henki kuin suoraan muusikoista kootuissa bändeissä, Anna kertoo teekupin ääressä.

Oululainen Bajo Cero sai alkunsa runsaat neljä vuotta sitten syksyllä 2002, kun nuoret flamencon harrastajat päättivät perustaa bändin. Yhtyeessä vaikuttavat laulaja Anna Murtola, kitaristit Okko Meinilä ja Joonas Widenius, tanssija Elina Lehtola, cajonisti Kili Kauppi sekä tuoreimpana jäsenenä viulisti Antti Rundelin, joka taitaa myös viulukotelon soiton.

– Olemme kaikki harrastaneet tavalla tai toisella flamencoja jo ennen bändin perustamista. Muutamat meistä ovat tavanneet toisensa oululaisen flamencoyhdistyksen Pohjoinen Flamenco ry:n kautta. Ehdimme harrastaa flamencoja omilla tahoillamme joitakin vuosia, ennen kuin perustimme bändin ja flamencosta tuli elämäntapa, Anna kertoo bändin taustaa.

– Halusimme tehdä flamencoja mieluummin yhdessä kuin yksin.

Porukalla tekeminen on mukavampaa ja hedelmällisempää, Elina sanoo. Bajo Ceron ohella teemme myös omia juttujamme musiikillisesti ja tanssillisesti. Bändin ulkopuolella musiikki-tyylimme venyvät aina klassisesta musiikista rockin ja konemusiikin kautta salsaan ja ranskalaisiin chansoneihin, huomauttaa Kili.

Miksi flamenco innostaa?

– Flamenco on haastavaa, energistä ja saa aikaan aivan erityislaatuisia tunteita, Bajo Ceron ajatus kaikuu miltei yhdestä suusta. Se koskettaa sellaisia tunteita, jotka ovat varmaan ilmenneet jo kaukana menneisyydessä, kun ihmiset ovat löytäneet tanssin ja alkaneet hakata palikoita yhteen. Se on niin primitiivistä, ettei mistään nykymusiikista saa samanlaisia kiksejä kuin flamencosta, kuvailee Antti bändiläisten sydämen paloa flamencomusiikin ja -tanssin pariin.

– Se on energian purkautumista musiikin ja tanssin kautta, Elina lisää.

– Flamenco on tunnelatautunut musiikkia, jossa vaaditaan paljon, muistuttaa paikalle saapunut Joonas. Mitä enemmän soittotaito kasvaa, sitä enemmän olen fokusoitunut flamencoon, Joonas jatkaa.

– Flamencon soittaminen on mielestäni myös fyysinen ja aito tapahtuma sekä itsensä kehittämisen muoto, sanoo Okko.

Miten Bajo Cero eroaa espanjalaisista flamencoyhtyeistä ja -artistista?

– Suomalaisena flamencoyhtyeenä Bajo Ceron lähtökohdat ovat erilaiset kuin espanjalaisen sukulausbändien. Olisi teeskentelyä yrittää olla espanjalainen bändi, koska perinteet eivät ole siirtyneet meille samalla tavalla kokemuksena kuin espanjalaisille flamencoartistille. Joku synnynäinen elementti jää aina puuttu-

maan, Antti huomauttaa.

– Siksipä flamencoä pitääkin lähteä tekemään täysin omista lähtökohdista, Okko jatkaa. Pitää tietää perinteet, mutta myös oma paikka flamencon kentällä ja se, mitä itse haluaa tehdä. Haluamme olla itsessään uskottava yhtye emmekä vain bändi, jota välittömästi verrataan johonkin espanjalaiseen levyttävään flamencoartistiin, Okko summaa bändin ajatukset.

– Toisaalta se, ettemme ole espanjalaisia, rajoittaa meitä, mutta samalla se myös vapauttaa meidät tekemään flamencoä omista lähtökohdistamme, Antti lisää.

– Se on se periferiassa olemisen etuoikeus ja onni, tiivistää Kili.

Miltä Bajo Ceron oma soundi sitten kuulostaa?

– Maanläheiseltä, mutta kuulalta. Soundimme on melodista ja intensiivistä. Se on vaativaa, mutta helposti lähestyttävää. Keskinäisen kemiamme sekä soittamisen ja tanssimisen hauskuuden tulisi välittyä yleisölle. Haluamme myös, että soiton tasokkuus välittyy. Emme ole ainoastaan bilebändi, Elina pukee ajatukset sanoiksi.

Miten muusikoiden ja tanssijan yhteistyö toimii?

– Hienosti! Joskus musiikki muotoutuu ennen tanssia, mutta toisinaan käy myös päinvastoin, Elina selvittää. Opiskellessani flamenco-tanssia Granadassa lukukauden ajan toin mukanaani koreografian, johon bändin muusikot tekivät musiikin. Rytmit hiotaan aina lopuksi yhteen, kertoo Elina.

– Siinä mielessä me varmaan teemme eri tavalla biisejä ja koreografioita, että emme rakenna kokonaisuutta tietyn tyylilajin ja sen rakenteen ympärille. Emme ole halunneet lähteä täysin perinteiselle linjalle, joten tanssi- ja musiikkikappaleet ovat aika usein olleet enemmän teosmaisia, dramaturgisia kokonaisuuk-

sia, Anna paljastaa.

– Bajo Cero on ollut myös hyvä flamencokoulu, Elina huomauttaa. Pojat ovat olleet tarkkoja ja tiukkoja rytmiikan suhteen, Elina kiittelee.

Onko Bajo Cerolla ohjenuoraa tai filosofiaa, jota se seuraa musiikissaan?

– Musiikillinen filosofiamme on muodostunut hiljalleen vuosien kuluessa musiikin ja tanssin hitsautuessa yhä sulavammin toisiinsa kiinni. Itse asiassa se muotoutuu edelleen. Emme ole vielä päätepisteessä filosofiamme suhteen. Haluamme tarjota maailmalle vahvoja ja tarkkoja rytmejä, kauniita melodioita, jotain ajateltavaa sekä tinkimätöntä laatua, Anna ja Okko kertovat.

– Myös rajoja rikotaan, mutta perinteitä kunnioittaen. Flamenconssa on hienointa se, että annetaan tietyt raamit, joiden sisällä toimitaan, mutta raamit on tehty myös rikottaviksi, Anna sanoo.

– Kun tietää raamit ja tuntee hyvin perinteet, voi niiden keskeltä myös poistua, muistuttaa Elina saaden muut nyökyttelemään hyväksyvästi.

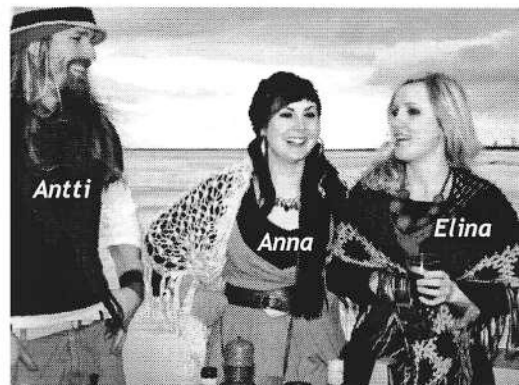
Mitä tulevaisuudessa näkyy?

– Olemme tehneet aktiivisesti keikkoja jo vuodesta 2002 lähtien ja sama tahti jatkuu. Ensi kesänä esiinnyimme mm. Jyväskylän Summer Jazz festivaalilla 9.6.2007 ja Faces Etnofestivaalilla Karjaalla 29.7.2007. Tarkoitus on tehdä itseämme tunnetummaksi Suomen etnomusiikkigenressä. Tulevaisuuden tavoitteisiin kuuluu myös vähintäänkin EP-mittainen omaa musiikkia sisältävä julkaisu. Klassista flamencolevyä emme ole tekemässä, vaan aivan omaa juttuamme, jossa näkyy osa meitä kaikkia, bändin jäsenet kertovat.

Bajo Cero haluaa näkyä ja kuulua ja tehdä flamencoä täysin omista lähtökohdistaan. Murrosvaiheessa oleva yhtye on vähitellen alkanut löytää oman identiteettinsä. Flamencon kentällä Bajo Ceron identiteetti suomalaisena flamencobändinä muo-

dostuu siltä pohjalta, että bändi kuulostaa Bajo Cerolta eikä ainoastaan Suomessa soitetulta flamencolta. Tuomme pohjoisesta tuulahduksen flamencoä, jossa on ripaus pohjoista melankoliaa, bändiläiset maalailevat. Vahvojen rytmien, kuulaiden melodioiden ja kanta-aottavien sanoitusten sekä pohjoisen melankolian kera Bajo Cero rynnistää suomalaisen flamenco- ja etnomusiikkigenreen nuoruuden voimalla.

Bajo Cero löytyy myös internetistä: www.bajoceroband.com.

Porin flamencomuskari käy ja kukkuu jo kahden vuoden kokemuksella

Kaikki alkoi kesällä 2005, kun sain odottamattoman puhelinsoiton Maria Kauselta. Olin saanut kunnialla hoidettua Porin Flamenco-opiston kevätkauden satuflemencon opettajan sijaisuuden ja lykin puistossa ihanaa viimeisintä pienokaistani. Maria kyseli, josko minua kiinnostaisi ruveta vetämään vauvoille flamencomuskaria. Asiasta oli kuulemma kysely, ja mahdollisia tulokkaita saattaisi hyvinkin löytyä. Tottakai olin heti kiinnostunut. Saman puhelun aikana päätimme ikäryhmistä ja joitakin perusajatuksia ohjelmistosta. Kesän ajan keräsin ja työstin materiaalia, jotta saisin tunnit kasattua syksyn koittaessa. Ensimmäisen innostusryöpyn jälkeen ajattelin ottaa yhteyttä muihin suomalaisiin flamencomuskarin opettajiin ja käydä ehkä seuraamassa tunteja ainakin kerran jossakin. No, ei löydy vastaavaa. Oma perhe ja varsinkin pieni puolivuotiaani saivat siis toimia karkeimpina kriittikkoina kaiken tekemisen suhteen.

Kaikkihan me tiedämme, että nopeat käänteet sopivat tulisieluisen flamencon harrastajan elämään ilman suurta nikottelua. Sain oman kipinäni jo 1980-luvulla Carlos Sauran elokuvien ja Paco de Lucían konserttien myötä. Lapset ja mies jarruttivat kuitenkin flamencojalakaani niin paljon, etten koskaan päässyt lähtemään Espanjaan opiiin. Monet vapaat naiset lähtivät, mutta minä jäin. Äkkiävaamatta muutin pääkaupunkiseudulta Poriin lasteni kanssa Steinerkoulun luokanopettajaksi. Kuuden vuoden jälkeen olinkin yllättäen viiden lapsen äitinä uusperheessä ja tukevasti raskaana. Sinä aikana oli Maria palannut Espanjasta Poriin ja opetti kaikkia

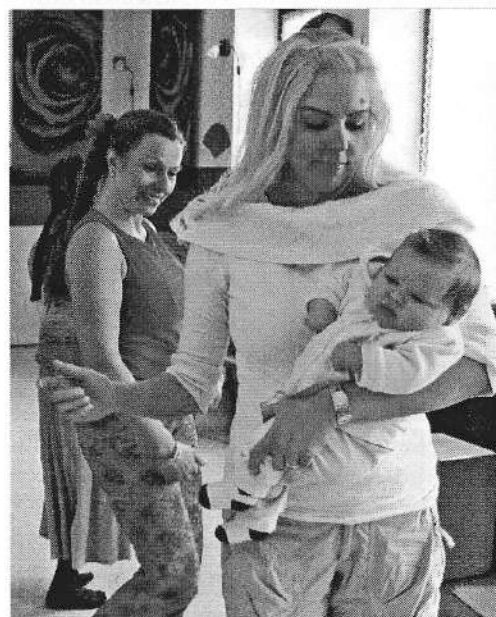
meitä innokkaita harrastajia. Vuosien saatossa opiskelin artesaaniksi nopeatutulla aikataululla taas tukevasti raskaana. Kului yhteensä kymmenen vuotta ennen sitä kesää...

Flamencomuskari aloitti siis toimintansa Porissa syksyllä 2005. Ryhmiä on kolme: vauvat 2 kk – 1,5 v, taaperot eli omajalkaiset 2–3 v ja lapset 3–4 v. Ikärajat ovat viitteelliset, ja käytännössä ryhmäjako elää sen mukaan, mikä perheille parhaiten sopi. Ohjelmisto on suunniteltu kuitenkin tukemaan aina kyseisen ikätason kehitystä. Vauvojen tunti koostuu etupäässä perinneluista sekä hypytys- ja muista vastaavista leikeistä ja tutuista lauluista. Vauvat saavat tutustua vanhemman sylissä flamencon perustekniikkaan ja sevillanaksen soittoon rytmisoittimilla. Aluksi vauvat saivat joka toinen kerta maistella mehiläisvahavärejä samalla, kun vanhemmat piirtelivät. Jokainen tunti päättyy aina yhteisen koreografian mukaiseen sylitanssiin. Paras kiitos on usein jo ennen tunnin alkua vauvan aurinkoinen hymyääma, kun hän käsittää, mihin tilaan saapuu. Usein minua tervehditään myös hytkymällä, ääneen hekottamalla ja ranteita pyörittämällä. Puolivuotiast odottavat jo innokkaasti tervehdyslaulua ja oman nimensä kuulemista. Vauvojen keskittymisen on yleensä hyvin intensiivistä, ja muskarin jälkeen uni maittaa.

2–3-vuotiaiden tunneilla meno on huomattavasti vauhdikkaampaa ja ohjelmistoa enemmän, ja ryhmän oma-aloitteisuus usein sotkee opettajan suunnitelmat tunnin kulusta. Ohjelmisto koostuu enemmän vuodenajan ja luonnon tapahtumista kertovasta materiaalista. Vapaata tanssia on enemmän, samoin eri laa-

tuja ja tunteita käsitteleviä leikkejä: iso ja kömpelö karhulauma muuttuu hetkessä vikkeliiksi hiiriksi ja niin edelleen. Liikkeet, rytmi ja tempo mukailevat kyseistä laatua. Muutimme tosissamme eri hahmoiksi, emmekä ainoastaan kerro niistä. Taaperot soittavat ja tanssivat usein itsenäisesti enemmän tai vähemmän musiikin mukaan. Ilo ja riemu on monasti korvia huumavaa. Väreihin tutustutaan etupäässä paperilla, vaikka palikkaleikit ja maistelut houkuttelevat vielä myös. Flamenco-opistolla on pikkuisia tanssihameita, jotka otetaan tunnin tanssivaiheessa käyttöön. Tanssihame onkin niin tärkeä osa rituaalia, että otin sen mukaan myös vauvojen tanssiin. Isommat pitävät jalassaan juhlahenkiä, ja niillä rohkaistaan kopistelemaan tanssin aikana. Tanssi sujuu jäljittelemällä itsenäisesti tai vanhemman sylissä. Ryhmän oma kiinnostus ja vire saavat muokata tunnin kulkua. Opettajan ja vanhempien intuition on oltava herkässä, tai tunteja on vaikea saada toimimaan. Kun onnistutaan, jo raikuvat olé-huudot. Palaute on olemassa melkein jo ennen tekemistä.

3–4-vuotiaiden lasten ryhmä sisälsi alusta asti paljon enemmän jo varsinaisia flamencon elementtejä. Aloitustulaujen ja -leikkien jälkeen seuraa kastanjettien soittoa musiikin mukaan liikkuen (pasodoble). Opetellaan oman ruumiin tuntemista ja liikuttelua leikkien ja laulujen avulla. Vuoropuhelua on sekä lasten kesken että lasten ja ohjaajan välillä. Vanhemmat ovat selvästi enemmän taustahahmoja, joskin piirien ja

leikkien koossapysymisessä he ovat korvaamaton apujoukko. Harjoittelemme myös koputuksia sinänsä, samoin viuhkan käyttöä. Monilla on jo oma hame ja oikeat flamencokengät. Oman näkemykseni mukaan silti mitään ei ole ollut pakko hankkia, vaan kaikkia tarvekaluja pystyy myös lainaamaan. Ensimmäinen tarvittava hankinta ovat omat kastanjetit. Suuri osa lapsista tulee kuitenkin tunneille täydessä sotisovassa viimeistään joulun jälkeen, mikä kyllä näyttää hienolta ja luo heti "uskottavan" tunnelman.

Tällä kaudella ryhmiä oli jo neljä. Alun perin tarkoituksena oli, että 5-vuotiaat muskarilaiset siirtyisivät satuflamencoryhmiin, mutta nyt päätimme jatkaa muskarilaisten omaa ryhmää 6–7-vuotiaaksi asti.

Pakkaamme hiljalleen jo matkalaukkuja Espanjan lomaa varten. Siellä imen kaiken mahdollisen flamencoilman sisuksiini, ja kesän aikana suunnittelen uuden, inspiroivan ohjelmiston jokaiselle muskariryhmälle. Mitä enemmän asiaan perehtyy ja sitä saa käytännössä kasvattaa, sen enemmän siihen hurahtaa. Mutta senhän jokainen flamencon harrastaja jo tietääkin. Hyvä kun pysymme nahoissamme taas tulevan syksyn flamencoja odotellessamme.

Minna Jantunen

Myös pojat viihtyvät flamenco-muskarissa. Vasemmalla näkyy opettaja Minna Jantunen. Kuvat Helena Urpalahti.

El arte flamenco - pohdiskelua flamencon olemuksesta ja sisäistämisestä

Kiitokset Anne ja Juha Leinolle avoimesta kirjeestä, joka mietitytti pitkään. Kirje laittoi jälleen kerran pohtimaan, mistä flamencossa on kysymys. Tämä teksti ei ole niinkään vastaus tuohon kirjeeseen, vaan yksi puheenvuoro keskustelussa, yritys jäsentää flamenco taidon ja taiteen, yksilön ja yhteisön sekä oppimisen ja opettamisen näkökulmista.

El arte - flamenco taiteena ja taitona

Kun kysyy, mitä flamenco on, voisi oikeastaan kysyä, mitä on flamencon taito ja mitä on flamencotaide. Käsite "el arte" on alun perin merkinnyt nimenomaan taitoa. Yhä edelleen se viittaa paitsi taiteeseen myös ihmisen toiminnan tuloksiin ja inhimilliseen toimintaan sinänsä. Ongelmana usein on se, että puhumme taidosta ja taiteesta, kuin ne olisivat sama asia. Näen käsitteessä yhtäläisyyttä keskusteluun, jota on käyty perinteisestä flamencosta ja nykyflamencosta.

Flamencotaiteessa on kyse muodosta ja ilmaisusta, jotka ovat taideteoksen lähtökohtia. Flamencotaideeteoksen muotokieli nojaa flamencoon tanssina ja musiikkina, ja sen perustana ovat riittävät työkalut, siis tekniikka ja ilmaisutapa. Taideeteoksen tekeminen vaatii kuitenkin myös omaperäistä tapaa nähdä asioita ja esittää niitä. Kyse on taiteilijan pyrkimyksestä tiivistää sanottavansa tavalla, joka tuottaa esteettisen elämyksen ja kuvaa jotain meistä itsestämme. Flamencon taitoa voisi olla hedelmällisempää verrata paanukaton rakentamiseen ja ryijyn kutomiseen kuin maalaustaiteeseen ja kuvanveistoon. Flamencon taidossa olennaista on se, kuinka hyvin materiaalia käsittelee ja kuinka hyvin erilaiset tekniikat osaa. Merkityksellistä on kauniin, mutta toimivan kudok-

sen rakentaminen, siis dynamiikka.

Keskustelussa nykyflamencosta ja perinteisestä flamencosta on mielestäni paljon lastuja lennellyt, mutta toistaiseksi vähän valmista on tullut. "Käsityöläisyyden" ja "taiteilijuuuden" erottaminen voisi auttaa arvioimaan flamencon taidetta ja taitoa uudesta näkökulmasta. On mielestäni kohtuutonta tarkastella bulerian pataa samoin kuin näyttämöteosta, eihän kukaan meistä arvioi kuvanveistoakaan samasta lähtökohdasta kuin Lappajärven kirkon paanukatto. Sekä katonrakentajan että kuvanveistäjän on osattava käyttää taltaa, mikä tarkoittaa tekniikan ja muotokielen ymmärtämisen välttämättömyyttä. Tekemisen tavoite on kuitenkin aivan erilainen kuten tekijän käden jälkikin. Se ei tarkoita, että toinen olisi enemmän kuin toinen, vaan että on koskettavia teoksia ja mitättömiä möykkyjä, taidokkaita rakennelmia ja vuotavia kattoja.

Kaunis ja taidokkaasti tehty paanukatto koskettaa inhimillisellä suuruudellaan, veistos liikuttaa kyvyllään tiivistää jotain maailmastamme ja ihmisenä olemisesta. Molemmat voivat tuottaa sekä esteettisen elämyksen että tunnekokemuksen. Flamencon taitaja pyrkii nähdäkseni ensisijaisesti jakamaan tunnekokemuksensa, flamencotaiteilija pyrkii esteettiseen elämykseen. Esittämisen taitona ja esittävänä taiteena flamencossa on mahdollisuudet kumpaankin.

Yksilö ja yhteisö

Muistan lukeneeni joskus jostain, että flamenco on ennen muuta yksilön taidetta. Kirjoittajan tarkoituksena oli korostaa, ettei flamenco ole niinkään kansanmusiikkia, jonka tekijät ovat anonyymejä, vaan pikemmin taidemusiikkia, joka voidaan tunnistaa tietyn henkilön tekemäksi. Mielestäni lausuma kuvaa hyvin fla-

mencoa, ja se sallii myös flamencon taitoa korostavan tulkinnan. Vaikka käsitys neroudesta ja yksilöllisyydestä liitetään usein erityisesti taiteilijuu-teen, myös käsityön taito on nojanut tunnustettuihin mestareihin, jotka ovat luoneet uutta ja jättäneet jälkensä yhteisöön. Flamencossa on mestarinsa, yhteisöillä omat sankarinsa.

Yksilö on flamencon tekemisessä merkityksellisessä asemassa kuitenkin vain suhteessa siihen yhteisöön, jonka jäsen hän on. Monet taiteilijat ovat maailman sivu ammentaneet ulkopuolisuuden kokemuksesta ja kuvanneet yksilöä ja yhteiskuntaa ulkopuolelle asettuen (tämä tulkinta on yksioikoinen, mutta tässä en tilasta johtuen pohdi asiaa syvällisemmin). Flamencossa sen sijaan juuri kuuluminen yhteisöön, sukuun ja paikkaan on merkityksellistä. Flamencon ajattelemisen taitona korostaa yhteisöllisyyttä, koska perinnettä voidaan ylläpitää ja uusintaa ainoastaan yhteisössä. Flamencon oppiminen on suurelta osin oikeastaan yhteisen tiedon omaksumista ja kollektiivisen tyylitajun sisäistämistä.

Kun katsoo flamencoä suomalaisittainkin periferiasta käsin, on helppo ymmärtää yhteisön ja siihen kuulumisen merkitys. Flamencoyhteisön ydin on espanjalainen, ja on olennaista, millä tavalla meistä itse kukin tuohon yhteisöön kiinnittyy. Romanttinen ajatus, että kaikki maailman flamencot ja flamencat muodostaisivat yhden universaalin yhteisön, ei päde. Kaikilla flamencon harrastajilla ei ole sidettä yhteisöön, eikä kaikkia vihitä yhteisön jäseniksi. Yhteisöön liittymisen ja kuulumisen mekanismit ovat monimutkaisia, ja itse asiassa yhteisöön tai yhteisöihin liittyy monitahoisia verkostoja.

Tunnen oman paikkani laajan flamencoverkoston suhdejärjestelmässä suomalaisena ja jyväskyläläisenä toimijana. Tunnen myös oman yhteisöni haavoittuvuuden: paikallinen yhteisömme on hyvin pieni, ja niitä, joilla on vilpiton palo kokea itsensä osaksi yhteisöä, on vähän. Pienimmillään yhteisömme on ollut kahden henkilön muodostama, ja

sitä on pidetty yllä loputtomilla keskusteluilla. Keskustelu on ollut myös side suurempaan yhteisöön. Niin kauan kuin puhumme flamencosta, yhteisömme on olemassa. Kun lakkaamme puhumasta, siis luomasta ja ylläpitämästä merkityksiä, yhteisö kuolee.

Elääkseen flamenco tarvitsee yhteisönsä. Mitä tiiviimpää yhdessäolo on, sen helpommin yhteisössä syntyy jaettuja merkityksiä. Mielestäni eräs vastaus kysymyksiin, joita Anne ja Juha Leino pohtivat, löytyy juuri tästä: tekemisen laatu muuttuu jaetun ymmärryksen kautta. Bel canto -lauluperinteeseen kuuluu, että oppilas viettää runsaasti aikaansa opettajan kanssa. Tällöin oppimisesta tulee paljon muutakin kuin tekniikan ja ilmaisun oppimista, ja se kytkeytyy yhteisön voimaan. On totta, että Espanjassa voi vältellä törmäämistä flamencoon, mutta yhtä totta on, että täällä on lähes mahdotonta törmätä flamencoon sattumalta, koska yhteisö on enemmän irrallaan ympäröivästä kulttuurista kuin Espanjassa. Kiinnostavaa kuitenkin on, että oma suomalainen yhteisömme on nyt määrittelemässä itseään ja suhdettaan espanjalaiseen tai espanjalaisiin yhteisöihin. Se rakentaa itseään.

Oppiminen ja opettaminen

Taito on perinteisesti siirtynyt mestarilta kisällille. Tämä tapahtuu yleensä mallioppimisen kautta. Jos mallioppiminen jää jäljittelyn tasolle, se tuottaa pahimmillaan kammottavaa jälkeä. Jos mallioppimiseen liittyy jäljittelyn ohella myös hiljaisen tiedon rakentumista ja osaamisen siirtymistä, kisällistä voi kasvaa mestari. Tässä tullaan mielestäni opettamisen ja oppimisen rajalle. Opettajana voin antaa mallin ja opettaa sitä, mikä on mahdollista näyttää tai pukea sanoiksi. Oppiminen ja osaaminen perustuvat kuitenkin ennen muuta oppijan kykyyn omaksua hiljaista tietoa, jolloin oppijalle voi syntyä oma käsiala, tyyli. Opettamisella on rajansa, oppimisella ei. Tämä merkitsee opettajalle väistämättömän hyväksymistä, mutta ei ole tekosyy opettaa huonosti tai väistää vastuutaan yhteisön jäsenenä.

Opettajana on pakko hyväksyä se, että flamencossa on paljon selaista, mitä ei voi kielellistää. Tunteista puhuminen on eri asia kuin tunteminen. Kun ympäriltä puuttuu vahva yhteisö, opettamisesta tulee äärettömän haasteellista. Mitä kauempana yhteisöstä elää ja mitä kauempana arkikokemuksesta flamenco on, sitä enemmän opettaminen ja oppiminen tuntuvat vaativan analyyttisyyttä. On pyrittävä selittämään ja tulemaan tietoiseksi. Kun tiedon rakentumiseen on vain vähän mahdollisuuksia kollektiivisissa kohtaamisissa, tarvitsemme kielen avuksi oppimiseen ja ymmärtämiseen. Analyysi antaa hyvät välineet tekniikan opettamiseen. Toisaalta esimerkiksi ilmaisun opettaminen siten, ettei opettaisi silkkaa naamaailua, on tehtävä, jonka edessä on kovin avuton. Miksi tekeminen ei näytä flamencolta, vaikka joku tekeekin kaiken ”oikein”? Onko se, mitä pitäisi opettaa, oikeastaan suhtautumistavan opettamista?

Parisuhteista näkyy usein hämentävän selkeästi, ovatko ihmiset onnellisia yhdessä. Flamencon harrastajastakin näkee nopeasti, millainen hänen suhteensa flamencoon on. Rakkaus – korni sana – näkyy, samoin kuin näkyy se, että flamenco on vain trendikäs kumppani. Pahimmillaan flamenco tulee valituksi narsistisista syistä, parhaillaan siksi, että tunneside on aidosti arvostava. Tällöin flamencon opiskelun takana on halu ymmärtää toisen osapuolen mysteeri. Äärettömän kliseistä kyllä, mutta myös totta. Onko opettajan tärkein tavoite siis lopultakin kunnioituksen herättäminen flamencoä kohtaan siten, ettei samalla herätä pelkoa? Tarkoittaisiko se sitä, että pyrkisi kertomaan, mikä on hyvää – sen sijaan, että pyrkisi määrittelemään, mikä on oikein?

Leena Mikkola

Kirjoittaja on jyväskyläläinen viestinnän tutkija, joka harrastaa flamencon opettamista ja opettamisen pohtimista.

Lusikka sekaan soppaan

Olen jo muutaman viikon miettinyt, laitanko minäkin lusikkani soppaan, mutta nyt sunnuntai-iltapäivänä Radio Helsinkiä kuunnellessani sain inspiraation. Radiosta tulee runsaasti flamenconomaista musiikkia: transilvanialainen torvibändi kailottaa kaiken rumbataiteen mukaisesti "q dolor, q dolor", huomenna Savoyssa konsertoiva israelilainen **Yasmin Levy** vetäisee **Mayte Martínin** "Intentalo encontrar", eikä lainkaan hassummin, ja kuuluu entinen Radio Tarifan laulajakin siellä. Juontaja tietää kertoa, että kyseisen laulajan ääni on laulajan itsensä mielestä liian pehmeä flamenco.

Flamenco on Suomessa, ja sitä on tarjolla aika mukavasti. Flamenco on tänä kesänä löytänyt tiensä mm. Jyväskylän kesän, Kaustisen kansanmusiikkifestivaalin, Helsingin juhla- viikkojen ja Mikkelin balettiviikon ohjelmistoon. Ohjelmistossa näkyy kirjo flamencopopista, show'n kautta perinteiseen. Onhan näitä tietysti ollut ennenkin, ainakin kun juttelee vanhemman polven kanssa tai vaikkapa pääsee vilkaisemaan jonkin konkarin lehtileikearkistoja vuosien, jopa kymmenien vuosien varrelta. Kaikki flamenco ei toteudu tanssikouluissa tai yhdistysten kautta.

Kun miettii flamencon kehitystä, opetusta (ei ainoastaan täällä Suomessa) ja traditiota, on hyvä huomata se kehitys, joka on tapahtunut jo pelkästään 1990-luvulla. **Antonio Canalesin** ja **Joaquin Cortésin** johdolla erityisesti miehen tanssi on kokenut voimakasta kehitystä. Vaikka nämä uudet tuulet ovat vaikuttaneet naistenkin tanssiin, on naisten vastaava radikaali vaihe ollut jo paljon aiemmin **Carmen Amayan** myötä. Liikekieli on monipuolistunut, ja muun muassa koputusrematet lauluun ovat yleistyneet 1990-luvun lopulta alkaen. Tanssijalta odotetaan joka päivä monimutkaisempaa teknistä osaamista rytmiikassa ja kehön hallinnassa. Tradition rinnalle on noussut teatteritanssi ja -ilmaisu. Myös musiikissa on tapahtunut muutosta. 1980-luvulta alkanut kehitys kertosäkeineen ja henkilökohtaisen tulkinnan arvostuksen

korostamisineen on vasta vuosittuhannen taitteessa kääntynyt jälleen pikku hiljaa hakemaan innoitusta perinteestä, vanhojen maestrojen laulusta. Nyt jaotellaan jälleen peruspaloja satoihin eri alaluokkiin. Ei lauletaakaan soleáa vaan "Soleares de Jerez version de Frijones 2".

Tämä on aikamoista aaltoliikettä. Pohreninsa (**D.E. Pohren**) lukeneet tietävät, että aitoa flamencoä oli viimeksi viisikymmentäluvulla erään pikkukylän baarissa ja sen jälkeen kaikki on kaupallistunut pilalle. Eikä vastaavanlaisilta ajatuksia voi välttyä kohtaamasta milloin kenenkin taholta ja toisinaan omassa mielessäkin. Cante jondo -kilpailu koki aikanaan (1920-luvulla) vastustusta juuri näistä syistä. Toisaalta jo 1900-luvun alkupuoliskolla vietiin isoja flamencospektaakkeleja Pariisiin ja mm. Carmen Amaya käväisi Hollywoodissa kultalameemekko päällä tanssimassa. Francon vallan aikana ei syvä flamenco myöskään ollut huudossa, herra kun suosi toisentyypistä ilmaisua. Tablaot kukoistivat tuolloin niin hyvässä kuin huonossa. Eri aikoina on tehty flamencoä eri tyyleillä – se konkretisoituu, kun vaikkapa kuuntelee soleáa eri vuosikymmeniltä. Jo perustempo on kokenut hurjia muutoksia.

Syy siihen, miksi "nykyflamenco" on pinnalla juuri Suomessa voimakkaasti, on varsin yksinkertainen. Ensinnäkin Suomessa on kohtuullisen paljon flamencotanssijoita ja vain hyvin vähän kitaristeja ja vielä vähemmän laulajia. Siitä huolimatta on perinteistä flamencoä tehty takavuosina ja tehdään edelleenkin milloin kokonaan kotimaisin voimin, milloin vierailevin muusikoin. Ongelmallista on lähinnä pitkäaikaisen yhteistyön luominen vähäisin resurssein. Toiseksi tanssin kenttä yleisestikin on pieni ja resurssit rajallisia. Jotta flamenco tulisi noteeratuksi taidetanssina muiden rinnalla tanssin kentällä ja jotta voisi työskennellä tanssijana, on tehtävä tanssia teatteriin. Teatteri- ja taidetanssi toisaalta ponnistaa hiukan eri lähtökohdista kuin flamencossa perinteinen konserttimuotoinen esitys. Tämä työ

teatterissa sekä hienot vuotuiset flamencofestivaalit ovat tuottanut tulosta siinä määrin, että nykyään flamencoteokset ja -esitykset hyvin usein arvostellaan eri lehdissä. Tämä ei ollut lainkaan itsestään selvää 1990-luvulla.

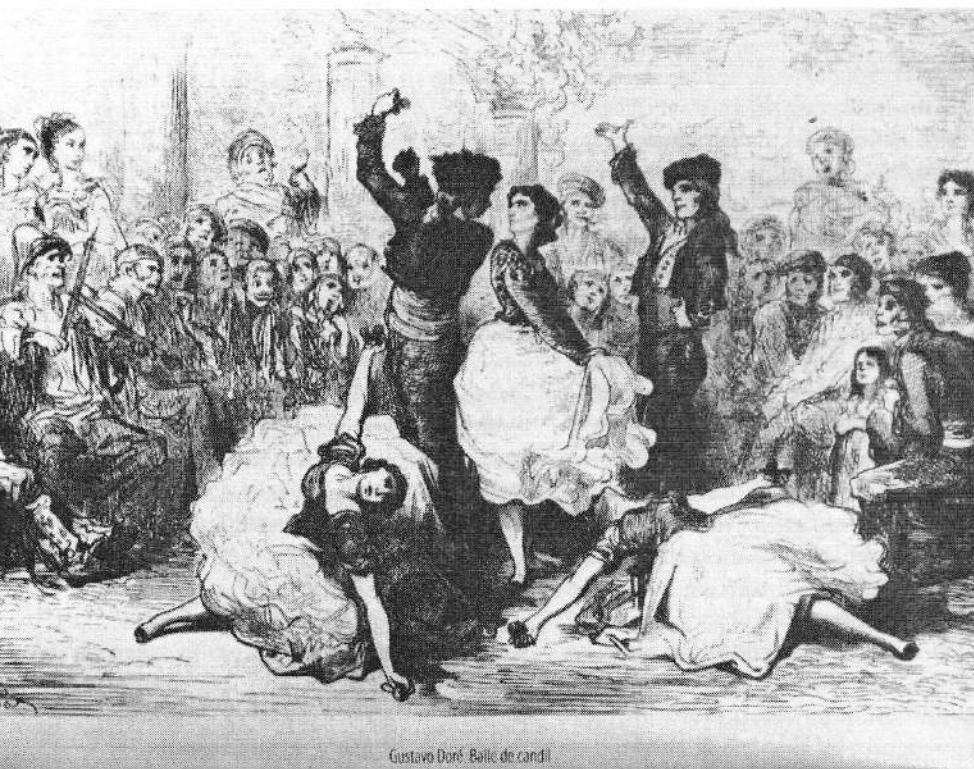
Taiteen tekemisen realiteetteja ei kuitenkaan tule sotkea flamencon opetuksen sisältöön. Ne ovat kaksi eri asiaa. Esitysten perusteella ei voi määrittää flamenco-opetuksen sisältöä. Sisällöt vaihtelevat kouluittain ja opettajittain ja kausittain. Lisäksi on muistettava, että samoilla tunneilla treenaavat harrastajat (aficionadot) käyvät tunneilla kuka kerran viikossa, kuka kuusi kertaa tai enemmän. Kukin opettaja suunnittelee kautensa varmastikin "mittatilaustyönä", jotta heterogeenisen joukon tanssijat saisivat irti tunnista kukin tarpeensa mukaan. Isommilla kouluilla on lisäksi luonnollisesti opetussuunnitelmansa, ja osa toteuttaa taiteen perusopetuksen linjauksia.

Juha Leinon kielivertaus ei sinänsä ole hullumpi. Kieltä, kuten flamencoakin, voi opiskella muuallakin kuin vain syntyseuduilla. Suomessa voidaan vallan mainiosti opettaa 'Mitä kuuluu?' useammallakin espanjalaisella ilmaisulla kuten esimerkiksi korrekrit: 'Qué tal?', 'Como estás?' tai rennompi 'Como andas?'. Vielä voi opettaa vain erittäin hyvien ystävien kesken käytettäväksi tai ainakin ymmärrettäväksi tuttavallisen, legendaarisen 'Q pasa cabrón?' (näillä sanoilla **Paco de Lucia** ja **Camarón** kuuleman mukaan lopettivat vuosia kestäneen vihanpidon). Mutta ennen kuin tuota viimeistä ilmaisuosaa käyttää luontevasti, vaatii se kielen- ja tilannetaujan kehittymistä, ja nehan tulevat opintojen ja opintomatkojen myötä. Kuitenkin on mahdollista kommunikoida aivan ymmärrettävästi ja monipuolisesti noilla edellisilläkin vaihtoehdoilla.

Erika Alajärvi

Flamenco, mustalaiset ja me

- ehdotus uudeksi näkökulmaksi

laa, keskittyivät siihen, samalla kun parhaista tanssijoista tuli entistä halutumpia esiintyjä. Esiintyjistä osa oli andalusialaisia, osa mustalaisia.

Alkuvaiheessa ei kuitenkaan vielä ollut kysymys flamencosta. Ensimmäiset flamencoja jollain tavalla muistuttavat ammattimaiset esitykset voidaan sijoittaa 1800-luvun alun ferioihin, fiestoihin ja illanviettoihin. Andalusialaiset tanssit – kolmijakoiset verdialesit ja fandangot sekä se villanaksen edeltäjä seguidillat – ja toisaalta esimerkiksi eteläamerikkalaisesta guajirasista ja espanjalaisesta klassisesta musiikista omaksuttu 12-jakoinen zarabanda-rytmi olivat kaikki saaneet mustalaistaiteilijoiden käsittelyssä aivan uudenlaisen luonteeseen, joka kiehtoi katsojia voimallaan ja erilaisuudellaan. Ilman tätä mustalaisten panostakin flamenco olisi toki olemassa, mutta huomattavasti kevyempänä ja siloisempana.

1800-luvun romantiikan aika toi Espanjaan keskieurooppalaisia ja amerikkalaisia taiteilijoita ja muuta älymystöä, jotka löysivät Andalusias-ta jännittävän ja eksoottisen kulttuurin. Mutta siinä, missä saksalainen romantikko ihaili huoletonta maalaiselämää ja paimenten käyskentelyä luonnossa, ranskalaiset kaipasivat suuria tunteita, verta ja dramatiikkaa. Ja aina kun on kysyntää, syntyy myös tarjontaa. Mustalaistaiteilijoille sopi hyvin repiä maksusta sielunsa veril-le kiihottuneen yleisön edessä, joka puolestaan tunsii päässeensä puolittain salaa tirkistelemään jonkinlaista intiimiä avautumista. Todellisuudessa noihin aikoihin lähes kuka tahansa andalusialainen olisi voinut laulaa samanlaisesta kurjuudesta, köyhyydestä ja onnettomasta rakkaudesta – ja sitä paitsi oli laulanutkin, sillä monien flamencoon omaksuttujen tekstien historia ulottuu aikaan jopa ennen arabien tuloa 700-luvulla. Mustalaiskielellä tehtyjä flamencoretroja on oireellisesti vain pieni määrä, ja niillekin löytyy yleensä espanjankielinen esikuva. Lisäksi on vielä huomautettava, että flamencolaulujen tekstejä tulee lukea ennen kaikkea runoutena, ei historiankirjoituksena.

Romantiikkannälkäisten matkaajien myötä Etelä-Espanja päätyi kuvastamaan koko maata, ja tyyppillisesti andalusialaisista ilmiöistä, esimerkiksi juuri flamencosta, mustalaisista ja härkätaisteluista tuli samalla koko maan symboleja. Ja,

Espanja, Andalusia ja mustalaiset. Veri ja duende. Suomalaiselle harrastajalle flamenco on kuin tiivistynyttä mystiikkaa, jota ei koskaan voi täysin käsittää. Pikainenkin katsaus historiaan ja flamencotaiteilijoiden nykyarkeen näyttäisi kuitenkin tuovan flamencon lähemmäksi mitä tahansa "tavallista" taidemuotoa.

Kuten tiedämme, äidinkielen taidoissamme on suuria eroja. Kuitenkin Suomen rajojen ulkopuolella kuka tahansa meistä muuttuu hetkessä oman kielen asiantuntijaksi, joka ulkomaalaisen mielestä on pätevä esimerkiksi kääntämään suomeksi mitä tekstejä tahansa.

Tämä sama ilmiö on olemassa myös flamencossa. Espanjalaisista ylipäätään olemme sentään jo oppineet, että heidän tietämyksensä flamencosta voi olla olematonta, mutta ainakin monet andalusialaiset esiintyvät mielellään jonkinlaisina flamencon tuntijoina, vaikka pysyisivät mainitsemaan nimeltä ainoastaan **Sara Baraksen** ja **Paco de Lucían**. Ja jos siirrytään Andalusian mustalasiin, tulee helposti tunne, että joka ikinen heistä on meikäläiseen harrastajaan verrattuna auktoriteetin asemassa – ei ainoastaan kuvitellun tai todellisen heimoonsa

samaistumisensa takia, vaan myös siksi, että kritiikittä ja ehkä jopa jonkinlaisen kollektiivisen syyllisyyden tunteen vuoksi sen aseman heille suomme. Sielujemme silmin näemme sorretut mustalaiset huutamassa tuskaansa Sacromonten luolissa, ja tuo mielikuva on niin vahva ja samalla niin kiehtova, että kuulemme saman ikiaikaisen tuskanhuudon jatkuvan jokaisen kohtaamamme mustalaisen olemuksessa.

Romantikko löysi duenden

Flamenco on kuitenkin historiansa alkuhämaristä lähtien ollut ennen kaikkea elinkeino, ei terapiaa. Kuten kaikkialla muuallakin Euroopassa, mihin mustalaiset vaellukseltaan asettuivat, osa – siis vain pieni osa alun perinkin vain muutaman tuhannen hengen joukosta – jatkoi suvussa hyväksi havaittua elinkeinoaan opettelemalla ympärillään kuulemaansa kansan- ja populaarimusiikkia, josta Espanjassa ei todellakaan ole koskaan ollut puutetta, ja esittämällä sitä omalla erityisellä tavallaan muutamaa kolikkoa vastaan. Tällöin alkoi saman tien myös erikoistuminen, joka oli käynnistynyt jo andalusialaisten omista 1600–1800-lukujen kyläjuhlista: kaikki eivät enää olleet tasavertaisia osallistujia, vaan ne, jotka osasivat parhaiten soittaa ja lau-

kuten hyvin tiedämme, tämä kuva vaikuttaa vahvana vielä edelleenkin.

Luonnonlapsi vai ammattilainen?

Flamencon määrittelemisen nimen omaan taidemuodoksi eikä mustalaisten kansanmusiikiksi ei ole uusi asia. Suomalainen Flamenco-kirjakin – jonka tietoihin sen ansioista huolimatta on nykytutkimuksen valossa tosin syytä suhtautua kriittisesti – sanoo asian aivan yksiselitteisesti. Melkein samaan hengenvetoon kerataan kuitenkin inkvisitio ja vaino, ja puhutaan mustalaisten omista tyyleistä ja legendaarisista flamenkosuvuista, jotka ovat varjelleet flamencon puhtautta andalusialaistumista, siis ”valkolaistumista” vastaan. Yhä edelleenkin mustalaisilla tuntuu mielikuvissamme olevan flamencoon täydellinen ja viimekätinen copyright.

Tätä kuvitelmaamme vahvistaa se, että niin moni espanjalainen mustalainen näyttäisi pystyvän tanssimaan tai laulamaan pätkän tangosta tai buleríasta tavalla, joka heti vakuuttaa autenttisuudellaan. Onko flamenco siis sittenkin mustalaisilla veressä? Tässä vaikuttaa kuitenkin kaksi erilaista näköharhaa: toisaalta on aina ollut ja on yhä enemmän tavallisissa, ”näkymättömissä” ammateissa toimivia mustalaisia – kauppiaita, käsityöläisiä, eläinten kasvattajia – joille flamencolla ei koskaan ole ollut erityisen suurta merkitystä. Toisaalta on eri asia laulaa juhlissa vähän tangosta tai tanssia pari *pataitaa* buleríasta kuin hallita useita laulun tyyliä tai esittää kokonainen tanssi salidoineen, letroineen, subidoineen ja escobilloineen. Tähän pystyy vain sellainen, joka kyseisen kappaleen on huolellisesti kooreografinut ja harjoitellut. Mutta olisikohan meille vain hieman liian houkuttelevaa ja luontevaa ajatella, että ”mustalainen mitään treenaa, se vetää tunteella vaan”?

Flamencon esittämiseen keskityneitä sukuja on kyllä olemassa, aivan samoin kuin on aina ollut kauppiassukuja, kalastajasukuja ja maanviljelijäasukujakin. Niitä voisi verrata vaikka sirkussukuihin, joissa lapset kasvavat kärrynpyöriä ja lautasia heittelevien sukulaistensa keskelä heitä luontevasti jäljitellen. (Näin vertaillen muuten paljastuu samalla vastaus kysymykseen, missä näkee

autenttista flamenco: aivan kuten sirkus on autenttista sirkusteltassa, flamenco on autenttista tablaossa ja teatterin lavoilla, sillä muualla sitä ei koko monipuolisuudessaan ja vaikuttavuudessaan yksinkertaisesti ole edes olemassa.) Vaikka renkaiden heittely olisi sirkusperheessä arkipäivää, perheen keittiössä ei varmasti koskaan esitetä kokonaista sirkusnumeroa, ja oikeaksi taiteilijaksi kasvaakseen nuoren pitää joka tapauksessa tehdä viimeinen suuri ponnistus itse. Ei-mustalaisten kohdalla tämä ponnistus on vielä suurempi, jos perheessä ei ole esiintymisen traditiota tai jos siihen suhtaudutaan suorastaan väheksyvästi.

Flamencon loppu?

Mustalaiset pitävät itsekin mielellään yllä käsitystä veren perinnöstä ja heimonsa raskaan, mutta kunniaakaan menneisyyden glorifioivasta vaikutuksesta. Vastikään laulaja **José Mercé** – vasta viisikymppinen, flamencoksi supersuosittu Jerezin mustalainen – puhui haastattelussa väheksyvään sävyyn nuorista tulokkaista, ”jotka eivät ole kokeneet samaa köyhyyttä kuin hän”. Toisin sanoen hänen mielestään todellista taidetta voi syntyä ainoastaan tuskasta ja puutteesta. Tämän näkemyksen mukaan flamenco pitäisikin ilmeisesti lakkauttaa siinä vaiheessa, kun andalusialaisten keskiansio saavuttaa EU-keskiarvon. Tämä päivä ei sitä paitsi enää kaukana liene.

Nykypäivän flamencoartistit elävät kieltämättä kovin erilaisessa todellisuudessa kuin edelliset sukupolvet. Vaatteet Zara, puhelin Nokia, aurinkolasit Vogue. On autot, laajakuva-tv:t ja iPodit. Laulut van-

kiloista, kaivoksista ja nälästä eivät mitenkään enää voi olla sen oma-kohtaisempia kuin meidänkään käsitksemme omien esivanhempiemme eloonjäämiskamppailusta.

”Voi, kuinka pieninä palasina onkaan mun leipäni maailmalla”, laulettiin suomalaisessakin laulussa, kunnes tulivat sosiaalidemokratia ja Kelan tädit. Mutta loppuiko taide muka siihen? Aina nimittäin jää jäljelle jotain, joka ulottuu omakohtaisen kokemuksen tuolle puolen ja joka loppujen lopuksi on kaiken taiteen taustalla syntyperästä ja kansallisuudesta riippumatta: mielikuvitus ja eläytymisen kyky, kyky tavoittaa ja välittää tunteita taiteen avulla. Juuri näiden inhimillisten ominaisuuksien ansiosta ei flamenco tehdäkseen tarvitse tekeytyä sen enempää espanjalaiseksi kuin mustalaiseksikaan.

Vieläkö meidän siis tarvitsee ruokkia omaa romantiikkannälkäämme puolittain rasistiseen ajatteluun perustuvilla myyteillä, vai voimmeko jo ryhtyä opettelemaan flamenco ahkerasti mutta nöyristelemättä ja ihailla sen ammattitaitoisia osaajia – niin mustalaisia kuin ei-mustalaisiakin – ihan vain sen takia, että flamenco nyt vaan on niin h-tin hieno?

Anne ja Juha Leino

Tekstin faktat perustuvat mm. Granadan yliopiston etnomusikologian professori Miguel Ángel Berlangan luentosarjaan ”Flamenco y músicas mediterráneas” kevätlukaudella 2007 sekä José Manuel Gamboan kirjaan ”Una historia del flamenco”, Espasa Calpe, S. A., 2005. Kuvat Eulalia Pablo Lozanon kirjasta ”Jaleos y tangos”, Almuzara, S.L., 2006.

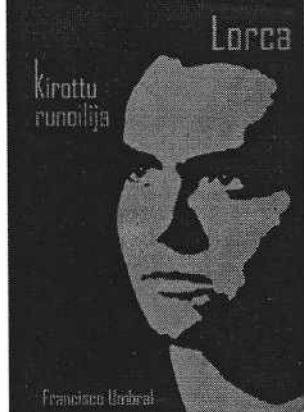

Oikealla:
Naisten soolotanssi alkoi kehittyä 1700-luvulla. D.F. Lameyer.

Vasemalla:
Los Panaderos, muotitanssi 1800-luvulta. Gustavo Doré.

Edellinen sivu:
Baile de Candil, flamencofiestan edeltäjä 1800-luvulta. Gustavo Doré.

Francisco Umbral: Lorca, Kirottu runoilija.

Suom. Terhi Suutarinen. Sanasato 2005 (alkup. Lorca, poeta maldito. Editorial Planeta 1968).

Kirjallisuuden tutkimuksessa on kaksi tapaa toteuttaa analyysi. Ensimmäisessä nojaututaan ja sitoudutaan tutkimusperinteeseen, ja etsitään sen perustalta uutta tietoa tai kehitellään näkökulmia. Kumuloituvuus eli tiedon kasaantuminen ja kiteytyminen on myönteistä tässä lähestymistavassa, mutta kielteistä voi olla hieman pölyinen akateemisuus ja pahimmillaan muumioituminen. Toinen tapa on irtautua vallitsevasta perinteestä ja etsiä täysin uusi näkökulma asiaan. Onnistuessaan toimintatapa voi mullistaa myönteisellä tavalla koko aiheeseen liittyvän ajattelun, tosin onnistuminen edellyttää kuitenkin vankkaa logiikkaa, näkemystä, oivallusta ja argumentointitaitoa. Vähemmän onnistuneiden oman tien kulkijoiden analyysit eivät tuo uskottavasti uutta asian jäsenyykseen ja ajatteluun.

Francisco Umbral on pyrkinyt luomaan uutta näkemystä **Federico García Lorcasta** irrallaan akateemisen tutkimuksen perinteestä. Hän on onnistunut kehittämään joitakin uusia ajatelmia, mutta kokonaisuus on horjuva, keskeneräisen oloinen. Teemat eivät ole loppuun ajateltuja. Hän hyödyntää paljon Lorcan runoutta koskevaa yleistietoa, ja tässä mielessä hän ei tuo ratkaisevasti uutta tietoa Lorcasta.

Umbral kirjoittaa: "Tämän kirjan tarkoitus on rikkoa Lorcasta luotu ikonimainen kuva. Kuva andalusialaisesta señoritosta, joka kirjoitteli näppäriä värssyjä." Tavoite on kummallinen, koska hallitseva kuva Lorcasta tuskin on "andalusialainen señorito". Taustalla on ehkä Lorcan monitahoinen persoona, josta saa aineksia moninaisiin tulkintoihin

ja argumentteihin. Andalusialaisen señoriton lisäksi Lorcaan liitetään monia poliittisia, seksuaalisia, sosiaalisia ja taiteellisia ominaisuuksia. Hän voi olla vallankumouksellinen, sosialisti, romanien oikeuksien puolustaja, homoseksuaali – ja tietysti runoilija, johon myös liitetään erilaisia rooleja tai tavoitteita. Alkuteos on kirjoitettu jo vuonna 1968, mikä voi myös olla syynä nykypäivästä katsoen kirjan sisällön epäsuhtaisuuteen verrattuna muuhun Lorcasta tuotettuun tutkimukseen tai tietoon. Käännöstyö on ollut vaikeahko, kun otetaan huomioon tekstin tyyli ja aihe. Joissakin kohdissa on nähtävissä kiireessä tehty jälki.

Umbralin pääteesi on kirjailijan sopeutumattomuus yhteiskuntaan, mikä ilmeni mystiikkana ja esteettisyytenä. Kirotulla Umbral viittaa juuri sopeutumattomuuteen, joka vie väijäämättä kirjailijaa kohti itsetuhoa. Itsetuho muuttui pelastukseksi muuttaessaan sopeutumattomuuden taideteokseksi. Esteettinen ja henkilökohtainen juurtuminen demonisiin voimiin, luonnonvoimiin ja lisäksi traaginen ennenaikainen kuolema ovat kirotun tunnusmerkkejä. Kirottuna olemisen avain on Umbralin mielestä Lorcan persoonallisuuden psykologisessa, seksuaalisessa ja moraalisisessa jakautuneisuudessa. Jakautuneisuus aiheuttaa persoonallisuuteen pysyvän jännitteen, joka johtaa säröytyneisyyteen. Persoonallisuuden säröytyminen tapahtuu todellisuuden ja unien välillä. Säröytyminen on samalla taiteilijan luomisvoimaa.

Moraalisella jakautuneisuudella Umbral tarkoittaa senaikaisen moraalikäsitteen hylkäämistä, mutta "luonnollisen" moraalikäsitteen pysyvyyttä. Katolisen Jumalan kyseenalaistaminen oli yksi tärkeä osa tätä moraalikäsitteen hylkäämistä. Moraalia käsitellään myös nimeämällä Lorca "pahaksi", mutta taustoittamalla "paha" sellaisilla käsitteillä, jotka eivät viittaa pahaan lainkaan. Miksi Umbral käyttää sana "paha", jos kyse ei ole pahasta? Kyse ei myöskään ole suomen ja espanjan kielen eroista, mikä selittäisi terminologisen kiertämisen. Tarpeeton sanoilla saivartelu ei edistä asian ymmärtämistä.

Seksuaalinen jakautuneisuus on Umbralin kirjan antoisimpia kohtia. Hän nimeää sen laajemmin kuin

vain homoseksuaalisuuden ja yhteiskunnan edellyttämän heteroseksuaalisuuden väliseksi ristiriidaksi. Panseksuaalisuus eli seksuaalisuuden näkeminen laajemmin koko elämässä on ominaista Lorcalle, ja se näkyy esimerkiksi runojen luontoteemoissa ja symboleissa. Teeman kehittyä jättä kuitenkin toteavaksi, ei pohtivaksi. Umbral paikka paikoin vain antaa termejä asioille, mutta ei perustele tai vie teemojen kehittyä eteenpäin.

Psykologinen jakautuneisuus ja sopeutumattomuus johtavat itsetuhoon, ja Umbral näkee runot myös Lorcan ennusmerkkeinä omasta kuolemastaan. Lorcan runoja voi lukea muun muassa oman kuoleman ennustuksina, ne ovat niin rikkaita ja monitulkinnallisia kieleltään. Umbralin argumentaatio jää kuitenkin puolitiehen, ja loppujen lopuksi runojen lukijalle ei ole merkityksellistä se, kenen kuolemasta on kyse. Runothan kertovat jostakin yleisemmästä, meitä kaikkia koskevasta.

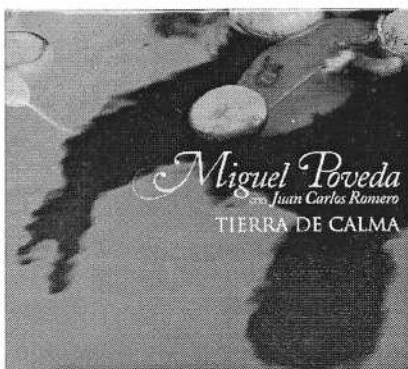
Umbral ei pidä kovin merkityksellisenä Lorcan poliittis-sosiaalista roolia vaan näkee epäoikeudenmukaisuudesta kertovan tuotannon enemmänkin vain kanavoivan kirjailijan henkilökohtaista ristiriitaa. On tietysti todennäköistä, että henkilökohtaisen yhteiskuntasuhteen ristiriitaisuus altistaa myös yhteiskunnalliselle kritiikille. Ne eivät kuitenkaan ole toisiaan poissulkevia, eli henkilökohtaisista vaikutteista alkunsa saanut yhteiskunnallinen valveutuneisuus ei mitätöi tätä tietoisuutta. Se on vaistonvaraisempaa kuin järjestäytynyt poliittisuus, mutta ei vähäisempää. Umbralin mukaan Lorca kuoli serkkujensa surmaamana ja syynä oli ryöstö. Vaikka näin olisi käynyt, se ei hävitä Lorcan kuoleman suhdetta tuon ajankohdan yhteiskunnallisiin oloihin. Se, että Lorca voitiin surmata ilman pelkoa rangaistuksesta, on tärkeintä tässä kuolemassa.

Suomalaisittain herkullisinta on Umbralin käsitys espanjalaisista maailman kateellisimpana kansana, sillä hänen ajatuksensa ovat täysin yhteneväiset sen suomalaisen käsityksen kanssa, jonka mukaan juuri suomalaiset ovat naapurin onnea kadehtiva kansa. Umbralin käsitys kansakunnan toimia ohjaavasta kauteudesta on selitysvoimaltaan yhtä koomisen lattea kuin koto-Suomesakin.

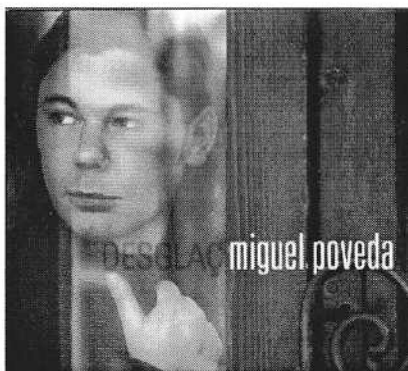
Estrella Morente: Mujeres

Estrella Morente, laulu; Rafael Riqueni, Alfredo Lagos, Montoyita, Enrique Morente Carbonell, kitara; Grupo Laúdes del Albaicín, Leo Sujatovich, Ricardo Miño, piano ym. Virgin / EMI 2006.

Miguel Poveda con Juan Carlos Romero: Tierra de Calma

Miguel Poveda, laulu; Juan Carlos Romero, Moraíto Chico, kitara; David Peña "Dorantes", piano; Antonio Coronel, Paquito González, perkussiot; Bo Soto, Luis Cantarote, Carlos Grilo, palmas. Discmedi 2006.

Miguel Poveda: Desglac

Miguel Poveda, laulu; Juan Gómez "Chicuelo", kitara; Joan Albert Amargós, Gustavo Llull, Josep Mas "Kitflus", José Reinoso, piano; Marcelo Mercadante, bandoneón; Andrés Serafini, Ferran Cubedo, Giulia Valle, Miguel A. Cordero, kontrabasso; Xavier Figuerola, saksofoni; Roger Blavía, Isaac Viguera, perkussiot; David Xurgu, rummut; Sonia Poveda, José María Tarriño, palmas; Enric Palomar, viulu; Pere Bardagí, Emil Bolozan, alttoviulu; Elizabeth Gex, sello. Discmedi 2005.

Traditiota ja tuottamista

En ole vielä päässyt näkemään **Estrella Morentea** livenä, mutta varmaankin hän on yhtä lailla karismaattinen esiintyjä kuin isänsä flamencopatruuna **Enrique Morente**. Estrella Morenten kaksi ensimmäistä levyä olivat persoonallisia ja piristäviä poikkeuksia useimpien 2000-luvun flamenco-tuotantojen joukossa, mutta tuorein levy-dvd-paketti *Mujeres* ei sytytä. Dvd:n kolme livebiisiä on kuvattu Alhambran jylhissä maisemissa, ja meininki on kummallinen sekoitus perhetraditiota ja tuotteistamista. Estrellan esiintyminen on mielestäni paikoin yliteatraalista jopa espanjalaisittain ja luonnollisuus tuntuu hävinneen. Tämä todennäköisesti johtuu osittain siitä, että kaksi kolmesta livepätkästä on ns. korjailtu studiossa jälkikäteen, josta tulee väkisin oudon etäinen tunnelma.

Itse levy taas on melkoinen silisalaatti osittain studiossa ja osittain livenä äänitettyjä biisejä, joilla ei tunnu olevan mitään tekemistä toistensa kanssa. On ihan hienoa sinänsä tehdä levy kunnianosoituksena vahvoille naisille, mutta koko ajan puskee läpi uuden **Rocío Juradon** leivonta. **Carmen Linares** teki samantyyppisen idean jo hienosti *La mujer en el cante* -antologiallaan ja **Ginesa Ortega** päinvastoin omalla levyllään, jonka nimeä en muista enkä halua muistaakaan, koska siinä oli mm. hirvittävä versio **Billie Holidayn** *Strange Fruit*ista ja **Bob Marleyn** *No Woman No Cry*:n raiskaus. Käsittämätön idea on Morenten esitys **Jacques Brelin** *Ne me quitte pas* -kappaleessa, jossa jäljitellään **Nina Simonen** versiota ja tulkintaa biisistä: a) Simone ei osannut lausua ranskaa, mutta nostakaamme hattua sille, että hän sentään yritti esittää laulun alkuperäiskielellä, mutta b) Morente ei myöskään osaa lausua ranskaa,

muttei myöskään tulkita niin kuin Simone. Levyllä on muitakin biisejä jotka kuulostavat siltä, kuin niissä yritettäisiin laulaa kuin joku muu kuten juuri Rocío Juradoa jäljittelevä *Vuelvo al Sur*. Voi Kristus.

Toisaalta, nuorena se on vitsa väännettävä ja onneksi levyllä on pari poikkeusta, nimittäin kaikki kunnon flamencobiisit toimivat ja Grupo Laúdes del Albaicínin säestämässä zambrassa on aitoa filistä. Sääli, että papat on jätetty biisin promodvd:llä totaalisen taustalle. Päällimmäiseksi jää tunne, että likka on laitettu liian isoihin saappaisiin. Aina ei voi osua napakymppiin – jään mielenkiinnolla odottelemaan seuraavan levyn suuntaa.

Miguel Povedan kahta viimeisintä levyä yhdistää ylenpalttinen romanttisuus, mutta katalaaniksi laulettu *Desglac* kuulostaa jotenkin henkilökohtaisemmalta. Ensimmäinen kappale *A mos bescantadors* oli yllättäen tuttu Povedan *La Kalevala* -äänityssessoiden ajalta, jolloin hän yritti kärsivällisesti opettaa meille katalaania. Omaan korvaani kieli kuulostaa hassusti suomelta, vaikka kirjoitusasu paljastaa latinalaispohjan. Kappaleilla on useita eri säveltäjiä, ja osa kappaleista on Povedan omia sävellyksiä, tekstit ovat yhden toista eri katalaanirunoilijan käsialaa. Levyn mukana oleva dvd sisältää pedantin dokumentin levyn synnystä ja tekovaiheista.

Tierra de Calma -levyn pääarkkitehti taas on kitaranäprääjä **Juan Carlos Romero**, joka lienee niin ikään romanttinen miekkonen, eivätkä sävellykset ole mielestäni parhaita mahdollisia Povedan äänelle. Nostettakoon kuitenkin hattua sille, ettei Romero ole syyllistynyt liialliseen tilutteluun. Levyllä on loistavia muusikoita ja erityisesti mieleen jäävät **Diego Carrascon** karheus sekä **David Peña** "Dorantesin" loisteliaa

Flamencohameen ompeluohje

pianonsoitto.

Tässä välissä täytyy tunnustaa, että olen viime viikot kuunnellut lähinnä Sly and the Family Stonen tuotantoa, ja siihen verrattuna sekä Morenten Mujeres että kaikki edellä mainitut kaksi levyä tuntuivat aikuisilta, yllätyksettömiltä ja keskinkertaisesti miksatuilta. Povedan ainutlaatuisesta karismasta ja upeasta, persoonallisesta äänestä on terä katkaistu. Mikä perkele näitä flamenconikkareita vaivaa? Juuri tuotannollisten heikkouksien vuoksi en ole vähään aikaan ostanut flamenco-levyjä laisinkaan. Minulle flamenconssa yksi tärkeimpiä ominaisuuksia on sen rosoisuus, ja lähes kaikki levyt kuulostavat nykyään samasta makkaratehtaasta tulleet. Espanjassa näyttää olevan valloillaan copla-kuume ja kun muutenkin olen aina ollut sitä mieltä, ettei maassa osata muuta musiikkia kunnolla kuin flamenco, niin tulevaisuus näyttää synkältä ja flamencon uusi suuntaus humpalta. Taidan panostaa vanhoihin levyihin, mieluiten savikiekkokäänitteisiin.

Kaari Martin

Tämä hame on istuva vyötärön, lantion ja alalantion kohdalta. Halutessasi voit tehdä sen istuvaksi myös takapuolen alta, niin kuin nyt on muotia! Hame tehdään kahdeksasta palasta, mutta kapeamman hameen voit tehdä kaventamalla näitä kahdeksaa palaa tai ompelemalla hameen kuudesta tai neljästä palasta.

Mitat

Ota vyötärön mitta, jaa luku kahdeksalla – muista saumavarat! Ota lantion mitta (n. 10 cm vyötäröstä), jaa luku kahdeksalla Ota alalantion mitta (n. 10 cm lantion alta), jaa luku kahdeksalla Helmaosan tulee olla noin 70 cm jokaisessa palassa.

Piirrä mittojen perusteella yksi kaava, jota sitten leikkaat kangasta kahdeksan kappaletta. Oikeanpuoleisessa kuvassa näkyy viisi pitkulaista palasta, joissa jokaisessa yläreunan mitta on vyötärösi mitta jaettu kahdeksalla ja alareuna on 70 cm leveä (kuvassa suhde ei ole sama ylä- ja alareunan kanssa).

Kankaan määrä

Kuuden palan hameeseen tarvitset kangasta noin kaksi metriä, kahdeksan palan hameeseen menee kangasta noin kolme metriä. Lisäksi yhteen röyhelöön tarvitset noin kaksi metriä 150 cm leveää kangasta.

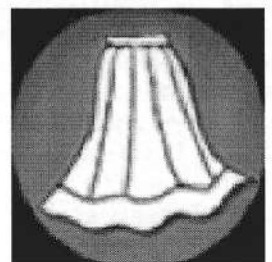
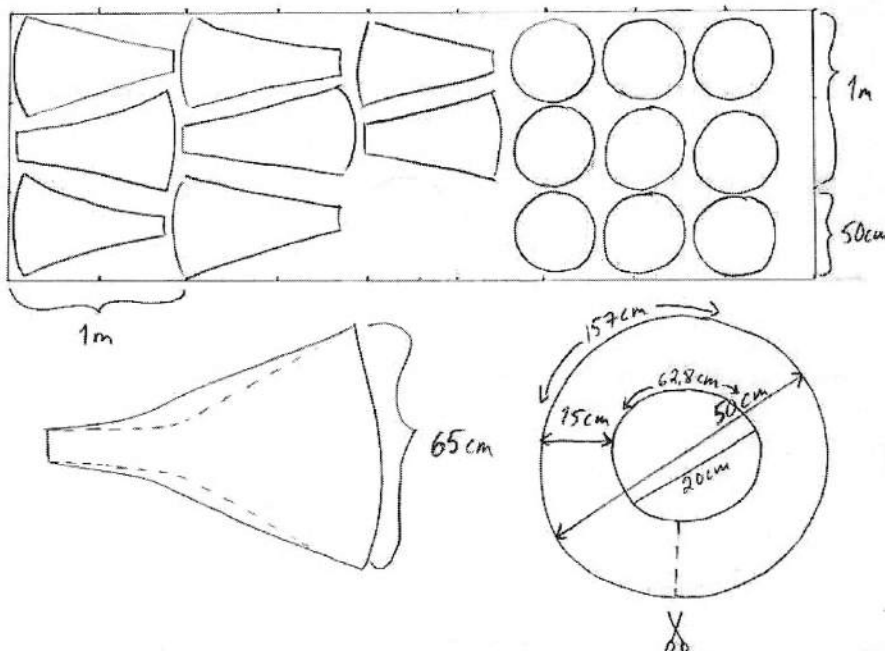
Hameen ompeleminen

Ompele pitkät hameosat yhteen, ja jätä kahden viimeisen väliin aukko vetoketjua varten. Jos teet hameen joustavasta kankaasta, voit tehdä palaset hieman leveämmiksi kuin vyötärösi ja lantiosi vaatii ja sulkea kaikki saumat ja laittaa vyötäröön kuminauhan. Silloin vyötäröön tulee hieman rypytystä.

Röyhelön ja helman ompeleminen Leikkaa kangasta 9 kappaletta halkaisialtaan 50 cm olevia ympyröitä (ks. kuva). Leikkaa "reikäleivät" auki, ompele peräkkäin yhdeksi pitkäksi röyhelöksi ja kiinnitä hameen helmaan. Jos haluat viimeistellä röyhelön vinonauhalla, niin 50 cm x 3,14 (pii) x 9 kpl = tarvitset 14,13 m vinonauhaa (ota varmuuden vuoksi 14,4 m)! Jos kangas ei purkaannu, voit myös vain kääntää reunan ja ommella esimerkiksi kolmiaskel-siksaksilla (pelkkä suora ommel ei riitä). Muutoin voit saumuroida helman ja sitten kääntää pelkän saumuri-osuuden ja ommella päälle.

Onneksi olkoon, hame on valmis!

Ompeluterveisin,
Marianna Verdecia

Teltta täynnä jazzkansaa

Ojos de Brujo. April Jazz: Outokumpu-teltta, 27.4.2007.

April Jazzin tämänvuotinen flamen-cokiintiö oli täytetty tällä kertaa barcelonalaisella Ojos de Brujo -yh-tyeellä. Yhtye on itse luonnehtinut musiikkiaan "hip-hop flamenqui-toksi", ja tämä epämääräinen luon-nehdinta kyllä kieltämättä kuvaa oivasti yhtyeen meininkiä: Lauletaan pinnallisesti anarkismista, vallanku-mouksesta ja kannabiksesta ja ote-taan mukaan kolme cajonistia, kaksi flamencokitaristia, beatboksaja sekä dj ja puetaan laulaja eksootti-seen asuun. Lisätään vielä kuuluisan flamencolaulajan sisko improvisoi-maan flamencotanssia, ja menestys on taattu - yleisölle, joka ei ole hyvää flamenco koskaan kuullutkaan.

Mutta meininki on kova, ja jos alla on tarpeeksi rommia ja porro-

ja, niin hauskaa varmasti on. Niin kuin oli täydellä teltallisella Espoo-seen tullutta jazzkansaa. Jos olisi musiikkia tullut kuuntelemaan, olisi varmasti pettynyt. Ei soittajissa ollut mitään vikaa, mutta kun niitä on yli tusina ja vaikutteita toinen mokoma, niin aikamoista salaattia on tarjolla. Yleisö tanssi villisti järjestysmiesten tuimien taskulamppujen valossa, ja tanssija **Sonia Poveda** villitsi yleisön koputuksillaan. Onnekkait porukas-ta eksyivät vielä jatkoille Helsinkiin ravintola Meccaan, jossa yhtyeen dj soitti levyjä ja meininki oli vieläkin villimpi. Ja jossa kuultiin ne yhtyeen hittibiisit, jotka jäivät keikalla soit-tamatta, kun taloyhtiöiden vaatima hiljaisuus tuli niin varhain.

Samuli Työrinoja

Manuel Reyes Turkuun

Manuel Reyes (s.1974, Córdoba) on persoo-nallinen flamencotaitelija, joka on aloittanut tanssiopintonsa Madridissa jo 7-vuotiaana. Hän on työskennellyt useiden merkittävien koreografien, kuten Joaquín Cortesin, Antonio Canálesin, Belén Mayan ja Rafaela Carrascon kanssa. Oman ryhmänsä hän perusti vuonna 1995 ja on siitä lähtien kiertänyt maailmalla esiintymässä ja opettamassa. Manuel opettaa myös viikoittain Madridin maineikkaassa Amor de Dios -koulussa. Manuelin tanssissa korostuu syvälinen rytmiikan tuntemus ja hallinta. Opettajana hän on erittäin mukava ja kannustava, ja hän opettaa mielellään kaikkia tasoja alkeista ammattilaisiin.

Manuel on tulossa elokuussa Turkuun pitämään flamencokurssit perus- ja jatkota-sojen oppilaille. Perustason kurssille voivat osallistua kaikki vähintään 1-2 vuotta flamenco harrastaneet. Luvassa on annos espanjalaista maustetta ja potkua treenaamiseen. Kurssit ovat maanantaista perjantaihin 6.-10.8. Turun flamencoyhdistyksen studiolla. Perustason kurssi on klo 17.30-19 ja jatko-edistyneet klo 19.15-20.45. Kurssin hinta on 145 € (Turun Flamenco ry:n jäsenet 135 €).

Manueliin voi tutustua etukäteen internetsi-vuilla www.manuelreyesmaya.com. Ilmoittau-tumiset ja tarkemmat tiedot kursseista www.turunflamenco.fi.

Tanssikoulu

Baila Baila

Uusia flamencotunteja syksyllä 2007!!!

Tiistaisin peñalla klo 17-19 uudet alkeet ja Stadionilla keskitason huivitanssi !

Torstaisin peñalla klo 19-21 keskitaso!

Sunnuntaisin peñalla klo 14-16 uudet alkeet, 16-18 edistyneet,

18-19 kastanjetit ja 19-21 alkeisjatko!

Opettajina Aura Ettala ja Marianna Verdecia

Lisätiedot ja alkamisajankohdat

www.bailabaila.fi, baila@bailabaila.fi

puh. 041-533 7383

Espanjalaista tanssia Mikkeliissä

Mikkeliissä järjestetään tänä vuonna kahdet-
tatoista vuotta Ballet Mikkeliä, ohjelmassa
balettia kuten Joutsenlampi ja Don Quijote,
mutta myös espanjalainen gaalailta, jossa
esiintyvät tanssijasisarukset Rosario ja Ricardo
Castro Espanjasta sekä venäläinen huippu-
tanssija Farukh Ruzimatov. Espanjalaisessa
illassa nähdään sekä nykybalettia, klassista
balettia että flamenco, loppuhuipennuksena
Ravelin Bolero Castrojen ja Ruzimatovin
yhteisnumerona.

Rosario ja Ricardo Castro ovat syntyneet
Granadassa, heidän äitinsä oli tanssija Charo
Romero. Molemmat muuttivat myöhemmin
Madridiin opiskellakseen tanssia kokopäiväi-
sesti, flamencon lisäksi clasico española,
balettia, nykytanssia ja jazzia. Rosario Castro
on tanssinut mm. Antonio Gadesin ryhmässä
ja tablaossa Corral de la Moreria. Veli Ricardo
esiintyi Saurin ja Gadesin El amor brujo
-elokuvassa ja on tanssinut myös Ballet
Nacional de España riveissä. Vuodesta 1985
sisarukset ovat johtaneet omaa ryhmäänsä
Suite Española ja vierailleet tanssijoina
lukemattomilla festivaaleilla Espanjassa ja
ulkomailla. Heillä on näppinsä pelissä monen-
laisissa projekteissa, mm. he ovat vastanneet
taiteellisesta suunnittelusta ja koreografiasta
Japanissa sijaitsevassa teemapuisto Parque
de España:ssa.

TD

Concurso Nacional Cordobassa

Concurso Nacional de Arte Flamenco järjestet-
tiin Cordobassa huhti–toukokuun vaihteessa
18. kerran. Kyseessä on Espanjan tärkeimpiin
kuuluva flamencokilpailu, joka järjestetään
kolmen vuoden välein. Kilpailuun osallistuvat
niin laulajat, tanssijat kuin kitaristitkin. Tanssin
pääpalkinnon sai Marco Flores, mutta laulun ja
kitaran pääpalkintoa ei jaettu. Mielenkiintoista
oli tänä vuonna etenkin se, että lähes kaikki
tanssijapalkinnot menivät tanssijoille, jotka
ovat tuttuja Rafaela Carrascon ryhmästä. Sekä
Olga Pericet, Concha Jareño että Marco Flores
nähtiin Kuopiossa Carrascon La Música del
Cuerpo -esityksessä, ja he ovat sen jälkeen
niittäneet runsaasti mainetta myös omin päin.

TD

Lisätietoja kilpailusta: www.flamencocordoba.com

Kilpailussa palkitut:

Laulu

Premio Antonio Mairena: Domingo Herrerías y
Antonio Ortega, ex aequo.

Premio Manolo Caracol: David Palomar

Premio Fosforito: Joaquín Garrido

Premio Camarón: David Palomar

Premio Don Antonio Chacón: María José

Pérez, kunniamaininta: Isabel María Rico

Premio Cayetano Muriel: ei jaettu

Premio Pepe Marchena: David Pino

Premio Niña de los Peines: ei jaettu

Tanssi

Premio Mario Maya: Concha Jareño y Marco
Flores, ex aequo

Premio Matilde Coral: Concha Jareño

Premio Antonio Gades: Marco Flores

Premio Eduardo Serano El Guito: Alfonso Losa

Premio Pilar López: Olga Pericet

Premio Carmen Amaya: Marco Flores y Fran

Espinosa, ex aequo

Kitara

Premio Manolo Sanlúcar: ei jaettu

Premio Juan Carmona Habichuela: Juan

Manuel Muñoz El Tomate

Premio Paco de Lucía: ei jaettu

Sekä

El Premio de Baile: Marco Flores

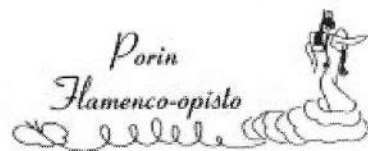
El Premio de Cante: ei jaettu

El Premio de Guitarra: ei jaettu

Porin Flamenco-opiston kuulumiset

Porin Flamenco-opistolle on myönnetty 14.5.
alkaen lupa tanssitaiteen yleisen oppimäärän
perusopetukseen. Tanssitaiteen perusopetuk-
sen piiriin pääsee 6–7-vuotiaana. Oppimäärä
koostuu 10 opetuskokonaisuudesta, jotka on
mahdollista suorittaa n. 8–12 vuoden aikana.
Opintojensa päätyttyä oppilas saa opinnois-
taan virallisen todistuksen.

Lisätietoja: <http://personal.inet.fi/yritys/estudio-flamenco.mariakause/>

23.–28.7. Tampereen Flamencoviikko

23.7. Avajaiset, ravintola Telakka klo 19.

24.7. Kotimainen ilta, ravintola Telakka klo 19.

25.7. Kromosomi 47 Flamenco!

Käsikirjoitus Kari Heiskanen, Anja Loikala ja
Katja Lundén, ohjaus Kari Heiskanen, koreo-
grafia Katja Lundén ja Anja Loikala, musiikin
suunnittelu ja sovitukset Pedro Llamas ja Kati
Vyyryläinen, kitara Pedro Llamas, laulu Jesús
Flores, perkussiot Karo Sampela, 23 tanssijaa.
Tampereen Teatteri klo 19.

26.7. Las poetas que bailan, koreografia ja
tanssi Ángel Rojas,
Ganivet – Kirjeitä satumaasta, musiikki Ramón
Maronier, muusikot mm. Ramón Maronier,
Roni Martin, Thierry Boisdon, Rauli Rantanen,
Kaari Martin. Tampereen Teatteri klo 19.

27.7. José Valencia, laulu; Salvador Gutierrez,
kitara. Tampereen Teatteri klo 19.

28.7. Rocio Molina: Almarío, koreografia ja
tanssi Rocio Molina; kitara Francisco Cruz,
Juan Requena, laulu Antonio Campos, José
Valencia, palmas Guadalupe Torres, Popi, per-
kussiot Sergio Martinez. Tampereen Teatteri
klo 19.

25.–28.7. Festivaalilubi ravintola Kivessä
(Tampereen Teatteri) klo 21 alkaen.

23.–27.7 Tanssi-, laulu- ja kitarakurssit
Tanssi, perustaso klo 13–15, op. ilmoitetaan
myöhemmin

Tanssi, keskitaso klo 10.45–12.45, op. Rocio
Molina

Tanssi, edistyneet klo 15.30–17.30, op. Rocio
Molina

Laulu klo 13–15, op. José Valencia

Kitara klo 13–15, op. Salvador Gutierrez

Tanssikurssit: Tanssistudio Carmen, Klinge-
dahl, Hämeenpuisto 44

Musiikkikurssit: Tampereen yliopiston näytteli-
jätön laitos (NÄTY), Hämeenpuisto 28

Ilm. 28.5. alkaen kotisivujen kautta.

Lisätietoja: www.tampereflamenco.com

6.–10.8. Manuel Reyesin tanssikurssit

Turussa, perustaso ja jatko-edistyneet.

Ks. Noticias-palsta

Lisätietoja: www.turunflamenco.fi

19.8. Ojos de Brujo

Marina Abad, laulu; Sergio Ramos, rummut;
Xavier Turull, perkussiot; Javier Martín, basso;
Francisco Gabas, dj; Francisco Lomena,
espanjalainen kitara; Ramon Gimenez,
espanjalainen kitara; Maxwell Wright, beat box;
Carlos Sarduy, trumpetti; Juan Antonio Parra,
taustalaulu; Sonia Poveda, tanssi

“Ojos de Brujo järjestää bileet barcelonalai-
seen tyyliin. Aasialaiset rytmit, reggae, rumba
ja hiphop sekoittuvat kiihkeään flamencoan.
Visuaalisesti näyttävä lähes parinkymmenen
muusikon ryhmä pursuaa energiaa.”

Huvila-teltta klo 20 (ovet aukeavat klo 18)

Lisätietoja: www.helsinginjuhlaaviot.fi, www.ojosdebrujo.com

26.–30.9. Ballet Mikkeli

27. & 29.9. Ruzimatov – Flamenco! Espanja-lainen gala, esiintyjinä mm. Farukh Ruzimatov, Rosario ja Ricardo Castro Romero
28. & 30.9. Don Quijote
ks. Noticias-palsta
Lisätietoja: www.balletmikkeli.com

8.9. Jäähvyäiset - flamencoteos

Suunnittelu, koreografiat, ohjaus: Milla Härmä ja Anne Riikola
Tanssijat: Milla Härmä, Anne Riikola, Annukka Salo, Laura Vilhonen
Muusikot: Chiqui, Tove Djupsjöbacka, Dile Kolanen, Heidi Oilimo
Musiikin sävellys: Chiqui ja Dile Kolanen
Valo ja kuvasuunnittelu sekä maalaukset: Joonas Sainio
Pukujen suunnittelu ja toteutus: Milla Härmä ja ryhmä
Kanneltalo, Helsinki klo 19.
Liput 15 e, alle 5-vuotiaat sylissä ilmaiseksi
Lisätietoja: www.kulttuuri.hel.fi/kanneltalo/

9.9. Porvoon mustalaismusiikin festivaali:

A zugar. Anette Åkerlund, laulu; Patrik Bonnet-Jaramillo, kitara; Tove Djupsjöbacka, cajón, palmas; Dile Kolanen, basso; Sari Pikkarainen, tanssi; Ailin Bayaz, tanssi.
Grand, Porvoo klo 20
Lisätietoja: www.romanimusic.fi

Espanja:

22.6.–8.7. Festival Internacional de Música y Danza Granadassa

24.6. Cámara Negra, Ohjaus Manuel Liñán ja Olga Pericet, koreografia ja tanssi Olga Pericet, Manuel Liñán, Daniel Doña, Marco Flores, laulu El Picúo, Leo Treviño, kitara José Luis Montón, Fernando de la Rúa, Jesús Pimentel, Teatro Isabel La Católica klo 22.30

25.–26.6. El flamenco en cuatro estaciones Compañía El Flamenco Vive, käsikirjoitus, ohjaus ja koreografia Silvia Marín, lavastus David Bottos, valaistus José Luis Canales Teatro Municipal José Tamayo klo 19.30
Flamenco lapsille, suositellaan yli 6 vuoden ikäisille.

27.6. Compañía Antonio Gades: Carmen Käsikirjoitus, koreografia ja valaistus Antonio Gades ja Carlos Saura Jardines del Generalife klo 22.30

30.6. Gala de Flamenco, Tanssi Merche Esmeralda, Manolo Marín, Joaquín Grilo, Nani Paños, Fuensanta La Moneta, laulu Diana Navarro sekä David Lagos, Tamara Tañé, Carmen Grilo, kitara Alfredo Lagos, José Arenas, Dani de Morón, José Valencia, viulu Juan Pablo Zilienski, perkussiot Sergio Martínez, Jardines del Generalife klo 22.30

7.7. La Francesa, Koreografia Israel Galván, tanssi Pastora Galván, musiikki ja kitara Pedro

Sierra, kitara Miguel Iglesias, laulu David Lagos ja Juan José Amador, Teatro Isabel La Católica klo 22.30

Lisäksi runsaasti tasokkaita musiikki- ja tanssiesityksiä.

Lisätietoja: www.granadafestival.org

Compañía de María Pagés

26.–27.6. Auditorio Alfredo Kraus, Santa Cruz de Tenerife

29.6.–1.7. Teatro Cuya, Las Palmas de Gran Canaria

2.–3.7. Lanzarote

2.–4.10. Teatro de la Zarzuela, Madrid

Lisätietoja: www.mariapages.com

2.–14.7. Festival Internacional de la Guitarra Córdoba

Kurssit:

6.–14.7. Flamencokitara, op. Manolo Sanlúcar, José Antonio Rodríguez, Manolo Franco, Paco Serrano

2.–5.7. Laulunsäestys kitaralla, op. Manolo Franco

2.–6.7. Tanssi bata de colalla, op. Inmaculada Aguilar

9.–13.7. Flamencotanssi ja muun musiikin kitarat (klassinen, jazz ym.), op. Javier Latorre

2.–5.7. Flamencolaulun tekniikka, op. Calixto Sánchez

Lisätietoja: www.guitarracordoba.com

Festival de cajón

6.7. Tomatito sexteto, Palau de la Música, Barcelona

22.7. Enrique Morente, Estrella Morente, Gran Teatre del Liceu, Barcelona

Eva Yerbabuena Ballet Flamenco:

Huso de la memoria

8.7. Gran Teatro, Córdoba

Santo y seña

14.7. Castillo de Niebla, Niebla, Huelva

20.–21.7. Teatro grec, Barcelona

10.8. Castillo de mora, Mora de Rubielos, Teruel

8.9. Guaro, Málaga

Eva

3.10. IFEMA, Madrid

Lisätietoja: www.yerbabuena.com

Kesäkursseja Centro de Baile Jerezissä

23.–28.7. Belén Maya, Pilar Ogalla

30.7.–4.8. Ángel Muñoz

6.–11.8. Olga Pericet

13.–18.8. Rafaela Carrasco

20.–25.8. Manuel Liñán

27.8.–1.9. Pilar Ogalla

3.–8.9. (Fiesta de la Bulería) Marcos Flores

www.academiadebailejerez.com

2.–11.8. XLVII Festival de Cante de las Minas, La Unión, Murcia

2.8. Voittajien gaala: Miguel de Tena, Niño de Brenes, María Juncal

3.8. Julian Estrada, Sara Baras

4.8. El Cabrero, Gerardo Nuñez, Luis el Zambo, Guadiana, Dieguito de la Margara, Diego del Morao, Chicharito

5.8. Israel Galván, Enrique Morente

6.8. Rocio Molina, José Mercé

7.8. Esperanza Fernández, El Pele, Capullo de Jerez, Manuel Liñán, Chano Lobato

8.–10.8. Flamencokilpailun semifinaalit

11.8. Kilpailun finaali, palkintojenjako

Lisätietoja: www.cantedelasminas.org

Muu Eurooppa:

Festival de arte flamenco

Mont de Marsan, Ranska

2.7. Javier Baron: Meridiana

3.7. Diego Amador

3.7. Angeles Gabaldon: Volantes de jondura

4.7. José Mercé

4.7. Compañía de baile de Rocio Molina: Pasos contados

5.7. Aurora Vargas, Pansequito

6.7. Moroneando

7.7. Eugenio Iglesias, Dani de Morón, David

Palomar, José Valencia, Rafaela Carrasco,

Rocio Molina, La Moneta

Lisätietoja: www.landes.org

19.–20.10. Israel Galván: Arena

Théâtre national, Bryssel, Belgia

Lisätietoja: www.israelgalvan.com

Cabeza de vaca ammuu parhaillaan kesälaitumilla.

Top5

-palstalla pureudumme letralaisten kuuntelutottumuksiin ja listaamme viimeaikojen suosikkiviisikon. Tällä kerralla meille avautui **Anja "Blue Mama" Loikala**.

"Olen laatinut listani kappaleista, jotka ovat vaikuttaneet syvästi ja jääneet elämäni soimaan. Sattumoisin ykkösen olen kohdannut ensimmäisenä ja viitosen viimeisenä - voidaanko tästä päätellä, että ikä jo alkaa kullata muistoja..."

1. Queen: Bohemian Rhapsody

Kuulin kappaleen ensi kertaa n. 13-vuotiaana tätini "matolaatikko"-magnetofonista c-kasetilta soitettuna ja tajuntani räjähti. Kauneus, rosoisuus, sanat, mahtipontisuus. Vasta kirjasta 'Populäärimusiikkia Vittulanjätkältä' luin päähenkilön kuvauksen koko maailmankuvaa muuttaneesta musiikkikokemuksesta, joka vastasi omaa kokemustani. En ollut koskaan kuullut mitään sen kaltaistakaan, ja nuoruuteni ensirakkaus pysäyttää minut vieläkin.

2. CCR: Bad moon raising

Tämän bändin letkeänkarvas tuotanto on aina kuulunut elämäni kihelmöiviin hetkiin: "Löysää" oleilua koulun konventissa poikia vilkuillen, ankaraa luukutusta automankasta matkalla tanssilavalle isolla porukalla, taustamusiikkina lähtöä tehdessä bilettämään... Vieläkin tämä tietty kappale saa perhosen vatsassa lepattamaan.

3. Dr. Feelgood: Down at the Doctors'

Pubirockin raskassarjalaiset! Aikuiset miehet asialla eikä mitään turhaa sälää vaan kolme sointua soikeena kohti yleisöä! Tanssin kerran vuodessa kaiken kuonan itsestäni tämän lääkärin vastaanotolla - ja jaksan taas!

4. Bloodshot Eyes

Tämä yhtye on minulle kuin keinu: istun kyytiin, eikä minun tarvitse itse ottaa vauhtia. Väliillä lepään ja nautin, välillä vauhdissa saa pitää todella kiinni. Yhtyeen rhythm & blues-kitara osaa puhua sydämeni kanssa kieltä, jota vain flamenco on koskettanut.

5. Ari Koivunen: Piano man

Tässähän kävi niin, että kun Koivunen Idols-karsinnassa lauloi tämän kappaleen, perheessämme äiti alkoi tykittää kännykkäviestejä ja jännittää karsintoja. Petyin pahan kerran, kun hän piti kiinni heavykappaleista - kiukuttelin kuten tuomarit konsanaan - kunnes ymmärsin kunnioittaa nuoren miehen asennetta: poikahan on Flamenco!

Miksiö Ari Koivunen edustaa flamencoä tässä listassa? Siksi, että flamencomusiikkia en kykene analysoimaan enkä listaamaan. Se on elementti, joka on elämäni pohjana ja jonka piirteitä löytyy kaikessa minua koskettavassa musiikissa: rajua rehellisyyttä, hivelevää herkkyyttä, virtuositeettia ja flirttiä..."

Helsingin Flamencoyhdistyksen
omat internet-sivut löytyvät
osoitteesta

www.flamenco.fi

Ilmoitushinnat ja koot Letrassa

1/1-sivu 170 e	155 x 247 mm
1/2-sivu 85 e	155 x 120 mm
1/4-sivu 42 e	155 x 60 mm
1/4-sivu 42 e	74 x 120 mm
1/8-sivu 21 e	74 x 60 mm

PEÑAN SALIN VUOKRAUS

Helsingin Flamencoyhdistyksen salia voivat vuokrata opetus- ja harjoituskäyttöön muutkin kuin jäsenet. Salin osoite on Pohjoisesplanadi 2.

Hinnat:	Opetuskäyttöön	Harjoituskäyttöön
Jäsenille:	Pieni sali 9 €/h	Pieni sali 5 €/h
	Iso sali 14 €/h	Iso sali 8 €/h
Muille:	Pieni sali 13 €/h	Pieni sali 9 €/h
	Iso sali 20 €/h	Iso sali 13 €/h

Huom!

- * Vuokra tulee maksaa koko varatulta vuokra-ajalta ennen vuokra-kauden alkamista.
- * Esim. teosten harjoituksia varten myönnettyistä ilmaistunneista peritään siivousmaksu (pieni sali 1€, iso sali 2€)
- * Salimaksut yhdistyksen tilille 206518-21707. Viite 2600.
- * Varaukset maksetaan omatoimisesti eikä niistä lähetetä laskua.

Tiedustelut ja salivaraukset:

Auli Kaartinen
puhelin: 050 305 7392
s-posti: solea@jippii.fi

1. Merkitse varauskirjaan selvästi
 - koko nimesi
 - kellonaika
 - onko varaus harjoitus- vai opetuskäyttöön
2. Merkitse yhteystietosi (nimi, puh.nro) kirjan takana olevaan listaan.
3. Peruutukset on tehtävä viimeistään 2 vrk ennen varattua aikaa, muutoin niistä peritään maksu. Soita tai laita tekstiviesti peruutuksesta Aura Ettalalle. Aura hoitaa peruutuksen merkitsemisen varauskirjaan. Omatoimisesti peruutuksia ei saa merkitä.

Seuraavan lehden deadline on 10.8.

Helsingin Flamencoyhdistys ry, hallitus 2007-2008

Emilia Aho, puheenjohtaja
Merikatu 45 B 14
00150 HELSINKI
040 716 3134 (yhd. puhelin)
050 522 6758
flamenco@flamenco.fi

Anne Lamberg-Laitinen, jäsenrekisterin ja
taloudenhoitaja
Urkupillintie 7 H 78
00420 HELSINKI
040 52 12 863
anne.lamberg@metso.com (työ)
anne.lamberg@welho.com

Anne Riikola
050 561 6586
anne.riikola@gmail.com

Auli Kaartinen
050 305 7392
solea@jippii.fi (koti)

Aura Ettala
050 401 6144
aura.ettala@edu.hel.fi

Laura Viding
050 526 8947
laura.viding@kolumbus.fi

Sonja Vottonen
041 516 2677
sonja.hillevi@welho.com

Annukka Salo, varajäsen
050 363 4885
annukka.salo@helsinki.fi

Samuli Työrinoja, varajäsen
050 354 2543
samuli.tyorinoja@helsinki.fi

Sanna Lehtinen, varajäsen
040 540 4869
sanna.lehtinen@gmail.com

Tove Djupsjöbacka, Letran päätoimittaja
040 731 4304
tove.djupsjobacka@iki.fi

Helsingin Flamencoyhdistys ry
Peña Flamenca de Helsinki
Pohjoisesplanadi 2
00130 Helsinki
p. 040 716 3134
www.flamenco.fi

Helsingin Flamencoyhdistys ry
Peña Flamenca de Helsinki
Pohjoisesplanadi 2, 00130 Helsinki

Por Romeras

*No me hagas señas
delante de mi mare
que mi mare fue moza
y entiende en ellas.*

*Más vale la alegría
que hay en mi barrio
que toda la botica
del boticario.*

Älä anna merkkejä
mulle äidin edessä
äiti on ollut nuori
ja ymmärtää ne vielä.

Kalliinpaa on ilo
jota on kotikylässä
kuin mikään rohto
apteekissa.

suom. Erika Alajärvi